

Capitulum Primum

recipiendū res. fin q sūt attingit qdē radicalit
ex nā. Cōsiliatio at ex exercitio l' ex mūere grē
Et b' dupl'r. Uno mō directe ex pre ipso agno/
satiue & tuq. puta q n' ē ibuta pūis & ceptōibz
s' r' r' & r' r' & b' p'riet ad synesim fin q' ē spāl'
r' r'. Alio mō indirecē ex bona dispositōe appe/
titue & tuq. ex q' seqt' q' hō bñ iudicet de appeti/
bilibz. & sic bonū & virtū iudiciū seqt' habit' & virtū/
tū moralitū. s' circa fines. Synes' at ē mag' cir/
ca ea q' sūt ad finē. Et nota q' i malis pōt eē iu/
diciū rectū in vli. S' i p'ictari agibili speoz iu/
diciū corripit. Et nota q' finis prim' & silij. qd'
p'inet ad eubilitā ē iuctio eoz q' sūt agēda. Fi/
nis at iudiciū ē rectitudo. Finis at p'cepti. qd' p'
tinet ad p'udentiā ē vltim' finis. Et q' attingit
q' id qd' bñ iudicātū ē differri v' negligēt agi &
iordiare. iō p' & utē synesis q' est bñ iudicatia
necēriā final' & p'ncipal'. q' sit bñ p'ceptiua. s.
p'udentia. Tertia & r' anera p'udentie fin' l' v.
vbi s. ar. iij. d' r' gnomyn. quā p'bs. vi. etb. pōit
spālē eē & virtū. Pro c' declaratiōe sciēdum fin'
l' v. q' habit' cogitaciū distinguit fin' altiora
v' inferiora p'ncipia. sic sapia in specularis altio/
ra & siderat' q' scia. & iō ab ea distinguit. & ita eti/
am oportet eē actiuis. Manifestū ē at q' illa q'
sūt p'ter ordinē inferioris p'ncipiū siue cē. redu/
cunt q' n' i ordinē altioris p'ncipiū. sic mōstru/
osi p'us aialitū sūt p'ter ordinē & virtutis actiue. i
semine tñ cadit sub ordie altioris p'ncipiū scz
celest' corpis v' vltim' diuine p'uidētie. Dnd'
ille q' consideraret & virtutē actiua in semine. non
posset rectū iudiciū ferre de h' mōi monit' d' q' b'
nō pōt iudicari fin' & siderationē diuine p'uidē/
tie. Cōtingit aut q' n' aliqd' eē faciēdū p'ter cōes
regulas agēdoz. puta q' ipugnatōri p'rie non ē
depositū reddēdū. v' aliqd' h' mōi. Et iō cū de b'
oporteat iudicare. fin' aliq' altiora p'ncipia ex/
igit' altior & r' iudicaria. q' sūt regle cōes s' q' s'
iudicat synes'. & h'c t'lis vocat' gnomi. q' iportat
q'ndā p'piciatē iudiciū. Et q'uis oia q' p' cō/
munē cursū attingē p'nt & siderare p'riet solū ad
p'uidētiā diuinā. tñ inf' h'ies ille q' ē mag' p'spi/
car. pōt plura h'ozū sua rōne d' iudicare.

Titulus tertius de forti-

tudine. Fortitudo aiam triplr' firmat q' ad se. &
mūdi aduersitates. q' ad bonū cōe & p'rie hostili/
tates. q' ad deū & eoz p'auitates. Capitulum. i.

Circa uirtutem forti-

tudinis q' tuoz sūt vidēda. Pr'io de p'
conū ad ei' laudē p'ntētibz. Sc'do de
materta circa quā & s'at. Tercio de actio ei' et
assumēdis bellis. Quarto de p'ribz eius.

Preconia fortitudis. §. I.

p'nt assignari tria. ex eo vidēz q' aiam triplr' fir-

mat. s. q' ad se & mūdi aduersitates. q' ad bonū
cōe & p'rie hostilitates. q' ad deū & errorū p'uita/
tes. Est g' p'mū p'conū fortitudinis. qz aiam fir/
mat q' ad se & mūdi aduersitates. Vbi sciēdū
ē q' stat' p'nt' vite ē stat' cuiusdā pugne. Vnde
Job ipsaz assilat militie. vñ. c. Militia ē. inqt'
vita h'is sup' terrā. p'p' qd' & gregatio fidelium
vocat' eccl'ia militās. Militat. n. p'ns vita n'ra
multiplici pugna. nūc & carnis spurcitas. nūc
& mūdi neq'rias. nūc hō & diaboli insidias. Ne/
cessaria ē g' & virtus fortitudinis. q' aiam h'z firma/
re ad tot tolerāda & reprimēda. vñ. l' fa. c. l'ij. s'
figura syon humanā mentē adimōnet. vt hac
& virtute se annet. Induere inqt' fortitudine tua
syon. p' syon arcē intelligim' q' ciuitati hierlm'
dñabat & eā p'tegebat. & uenient' mēs huma/
na intelligit q' ad modū arcis ceteris viribus
p'ncipat. has siquidē regit & defendit q' & virtute
fortitudinis induta decorat. vñ. Salon puer.
vi. Fortitudo & decor indumentū ei'. In tñ tā
h'c & r' h'iem firmat & stabilit. q' nulla aduers/
sa. nulla blandimēta. nullaq' vitiōzū tentamē/
ta p'nt' eū a bono rōnis abducē. vñ. l' mb. li. i. de
of. dicit. Ad mediocritatis animi & r' est fortitudo
que sola defendit ornāmēta virtutū oim. q' ier/
piabili p'lio aduersus oia vitia decerāt. Inui/
tat ad labores. fortis ad p'icula. rigidior aduer/
sus voluptates. auaritiā fugat tanq' labē quā/
dam q' & virtutē effeminat. Nulla etiā fortitudo
corpalis huic pōt compari. sic dicit Gene. Fas/
cilis est. inqt' gentē vnā q' virū vnū vincere.
Et loqt' de viro. fin' q' a & virtute ai v' a fortitudie
d' r'. Antiq' n. nomē & virtut' fuit soli' fortitudis.
vt dicit tull'. Et q'ntū ad b' loqt' salon puer. xvi
Melior ē panēs viro forti. & q' dñat' aio suo ex/
pugnatore v' bñ. s' fortitudinis p'conio Job i/
durus fuit & oia aduersa tolerāda. Has p'imo
sathan. p'curante mūdi aduersa sustinuit. dum
oia bona sua pdidit vna cū liberis. Deinde in
carne dñi a planta pedis vsq' ad & r'icē nō remā/
sit in. eo sanitas. vltio. ipe diabolus auctor ma/
lorum vrozē & ipsū puocauit. & tres ei' amicos
sibi onerosos fecit. iponētes ei' q' licite oia de/
intulerat aut inferri p'miserat p'p' eius pctā. et
tñ in oibz h'is nō peccauit Job labijs suis. nec
stultū qd' & deū locut' ē. Job. i. & ij. Sc' d' m' p'cos/
mū hui' & virtut' ē. qz aiam firmat q' ad bonū cōe
& p'rie hostilitates. fin. n. p'bm. i. etb. bonum
q'ro ē cōmuni' tāto ē diuini'. Bonū aut' p'rie
ē qd' dā bonū cōe ciuū nulli p'riculari p'sone ap/
propriandū. s' ab oibz cōit' appetēdū. Ea aut' q'
sunt cōia min' diligunt' & de eis mior' cura ha/
bet. ac p' b' neglecta destruunt' & pdunt. Ad con/
seruationē igitur p'rie & honorū cōiū necē est q'
sint in ciuitate h'ies & virtuosī viriles & aio stabi/
les. bonū cōe diligētes q' neglectis p'p'is bonis
etiā corpibz morti se exponāt. p' & r'uatōe et de/
c 2

Tirulus Secundus

ensione ciuitat. hoc aut facit virtus fortitudinis
q̄ ad bonū cōe defendēdū hōiem ipellit. Et q̄ntū
ad hoc ē ceteris virtutibus excellētiōr q̄ diuiniōr ē
eni pugnās p̄ bono cōi. vñ dicit Amb. p̄mo d̄ of.
Est fortitudo velut ceteris excellētiōr. q̄ vtiliōr ē in
rebus bellicis in ciuilibus seu domesticis. Ad h̄ aut
naturalis rō inclināt. Sic. n. in hūano corpore
m̄ta sūt mēbra. q̄ p̄ m̄ta officia sibi quicquid de
seruiūt. et sic vitā totū corpis saluāt. Sic in vna
ciuitate. q̄ vñū corp⁹ constituit. m̄ti sūt hōies. q̄
diuersis officijs intēdētes ad mutua obsequia si
bi quicquid cōicanda. bonū cōe ciuitat̄ vñformit̄
inēdere dñt. nec ab h̄ retrahi dñt timore aliq̄.
vñ vñspēdio cōmodi p̄p̄ij. Hoc aut bonū cōe forq̄
considerat q̄ bona p̄p̄ia ad tuitionē et p̄suationē
p̄rie ordinat. Vñ dicit p̄s. vii. et b. Ad solū no
bis nati sum⁹. s̄z ort⁹ n̄ri p̄tē p̄ria v̄dicat p̄tem
amici. atq̄ vt placet stōicis. sic q̄ in tris gignūt
ad vsū hōim oia creati. sic hōies hōim eā eē ge
neratos vt ipi in se aliq̄ alijs p̄desse possent. Exē
plū apud antiquos sicut narrat sene. erat tanta
cura rerū cōi q̄ ipi paupes erāt in tomibusu
tis. q̄ntū tñ diuitijs erariū plenum erat. vñ male
bant sibi eē paupes. vt repub. opulentissimas
haberēt. sic narrat tull⁹ de q̄dā q̄ oī gaza mace
donū potit⁹ q̄ maxima erat. tñ in erarijs iuenit
pecunie. vt vñ impatoris p̄da finem attulerit
tributorū. nec aliud in tomū suā iulit. p̄ter me
moriā nois sempiternā. Tertiu p̄coniū fortitudi
nis ē. q̄z aim firmat q̄ ad vñū d̄ errorū p̄uitates
siue infidelium tyrāides. Sic. n. amor terrene ci
uitatis. aliq̄s facit pugiles p̄ ipa vsq̄ ad mortē
decertātes. ita imo m̄to forq̄ amor celest⁹ p̄rie
cōstituit p̄ christi fide pugnatores. q̄ p̄ ei⁹ defen
sione mortē corpis nō metuit. Ad h̄ aut rō in
clināt. sic eni m̄ti hōies faciūt vñū corp⁹. q̄d ē
p̄p̄s vñ ciuitas. p̄ cui⁹ defensione singuli ciues
morti se dñt exponere. q̄z bonū cōe debet p̄poni
singulari bono. ita s̄m aplm̄ ad Ro. xij. Multi
vñū corp⁹ sumus in christo singuli aut̄ alter al
terius mēbra. r̄ps aut̄ cū de⁹ sit ē bonū vñū cōe
oim. multo magis q̄z respublica respectu singu
larū ciuū. Et iō si licet defensiōe reipublice tē
poralē mortē subiere et vitā corpis cōtēnere. mul
to magis oportet p̄ respublica celestī q̄ de⁹ ē. vñ q̄
tota in ipō ē. mortē corpis nō metuere. Vnde
Aug⁹. v. de ciui. dei. c. xviij. Si. n. antiq̄ p̄res p̄
respublica et terrena oia cōtempserūt. et tot peri
cula sūt aggressi horribilia mortū genera p̄p̄si
q̄d magnū p̄ ipa eterna celestī p̄ria hui⁹ cuncta
blandimēta cōtēnere. Vel q̄no audebit q̄s d̄ vo
luntaria paup̄tate se extollere. vñ p̄ ipō mortē
timere. eo dicēte. Nolite timere eos q̄ occidūt
corp⁹. Et subdit arguēdo. Si ipi antiq̄ fecerūt
amore patrie. laudisq̄ imēsa cupidine. par̄t dicit
poeta. Quid magnū si p̄ vera libertate. q̄ x̄e li
berant filij dei. talia et maiora tormēta sūt susti

nenda q̄to retributio maior a sustinētib⁹ expe
ctat. Tales q̄dē qui mortē sustinēt p̄ celestī pa
tria. nō tñ fortes. sed martyres. i. testes dicūt.
Sūt eni pugiles fidei christi. et ideo quadā spe
ciali p̄rogatiua. que d̄z aureola in celestī patria
accipiūt insignia. Est aut̄ vltērius sciendū. q̄
aliter ē in ciuili certamine q̄n p̄ p̄ria pugnatur
et aliter in certamine martyriū q̄n p̄ ipō mors
suscipitur. Nā sicut dicit mari⁹ in finōe. Qui
occidit p̄ mūdo. vincit cū occidit. q̄z nisi vince
retur nō occideret. q̄ aut̄ occidit p̄ ipō vict⁹ nō
d̄z. q̄z cū occidit victor efficit. Hoc p̄conio forti
tudinis excellētiōr b̄tis paul⁹ fuit decora
tus. nō eni vñā mortē subit p̄ fide x̄pi sed plu
res. Fuit eni vita sua plena mortib⁹. sicut pat̄z
consideranti ab. xi. c. actū ap̄lozū vsq̄ in finēz.
Ipe etiā enumerat. q̄. ad Cor. xi. q̄ fuit in lato
ribus plurimis in mortibus frequenter. Vnde
de asia. valedicēs fratrib⁹ dicebat. p̄ oēs ciui
tates sp̄sificū p̄stet̄ mibi. q̄z vincula et tribu
lationes me manēt in hierim. s̄z nihil horū ve
reor. nec facio aiām meā p̄siorē q̄z me. Niam
aut̄ appellat vitam exterioris hōis. q̄ corp⁹ exte
rius aiāt. Cū aut̄ dicit me. loquit̄ de interiori hō
mine. quo spiritualiter viuit. et p̄ que v̄re ipse
ē. q̄z p̄ rōnē hōmo ē hōmo.

Circa que consistit virtus fortitudinis. Ca. ij.

Fortitudo est virtus
ponēs in aīo firmitatē ad sustinendum
vel repellendū difficile q̄dā s̄m q̄d rō
dicat. Dicit aut̄ rō ne voluntas retrahat ab
eius sequela p̄pter aliq̄d malū corpale. q̄z nullū
bonū corpale equiualeat bono rōnis. Maximū
malū et terribile inf̄ oia mala corpalia ē mors
vt dicit p̄s. i. et b. q̄ tollit oia bona corpalia. q̄z
p̄pter necē est q̄ fortitudo animū firmet et hoc
maximū malū p̄pter bonū rōnis sequendū. Et
sic virtus fortitudinis p̄p̄ie erit circa timores pe
riculorū mortis. Et aut̄ fortitudo marie circa
mortis picula cōsistat. hinc appere p̄t. Est. n.
fortitudo virtus ponēs mediū inf̄ duas passio
nes. s̄ timorē et audaciā. Cōhibet. n. timorē ne
timendo retrahat ab eo q̄d rō dicat. et modera
tur audaciā ne quis audendo aggrediat q̄d ra
tio vetat. Timor aut̄ et audacia p̄p̄ie respiciunt
picula. Timet. n. aliq̄s quia imaginat̄ sibi ali
q̄d periculū inuere. Et aliq̄s p̄ audaciā aggre
ditur aliquod difficile piculosum. Est aut̄ p̄p̄i
um virtus circa p̄p̄iū obiectū respicere id q̄d ē
vltimū et magis difficile. et circa id se ordinare
sicut r̄pantia maxime respicit delectabilia tact⁹
ad que reprimēda ordinat. Inf̄ oia aut̄ picula
difficilia est mortē sustinere. q̄ est vltimū terri
bilium. sic dicit p̄s. iij. et b. Et sic patet q̄z for
tudo ē p̄ncipaliter circa picula mortis. sic circa
p̄p̄iā materiā. vñ dicit Andronic⁹ p̄s. q̄z forti

Capitulum Secundum

rudo est virtus irascibilis, non facile obstupescibilis a timoribus quae sunt circa mortem. Cum autem virtus in actu virtus intendat quod bonum est, non est quod fortis pericula mortis subleat propter aliquod bonum sine consuetudine, pericula autem mortis ex egritudine vel tempestate maris, aut ex insidijs latronum, vel si quae alia sunt homini, non videntur directe alicui imminere ex intentione persequendi aliquod bonum, pericula autem mortis quae sunt in bellicis directe imminet homini propter aliquod bonum, in quantum, scilicet defendit bonum contra iustum bellum. Sed est sciendum, quod iustum bellum potest esse de nobis modis. Uno modo quod fit generale, sic cum aliquis decertat in acie. Alio modo quod fit particulare, puta cum aliquis iudex vel aliquis priuata persona non recedit a recto iudicio timore gladius imminetis, vel cuiuscumque periculi mortem inferentis, quantum periculi modorum quis mortem incurrat fortis est censendum, et sic ad fortitudinem pertinet firmitatem animi habere non solum pericula mortis quae imminet in bello communi, sed etiam quae imminet in particulari pugnatore ubi mors incurrit propter bonum virtus. Potest etiam fortis subire pericula cuiuscumque alterius mortis, et fortis censeri dicitur in opere virtus intendat, puta cum aliquis non refugit aico infirmam obsequium propter timorem mortifere infectionis, vel cum non refugit iter magnam, facere ad aliquod periculum negotium persequendum propter timorem naufragii vel latronum. Ex his quae dicta sunt patet quod fit fortitudo, et circa quod dicitur. Est, n. prohibitiua timorum et moderatiua audaciarum circa pericula mortis quae sunt in bellicis, et habet propter bonum contra defendendum, vel opus virtus non deferendum. Tunc fuit apud antiquos romanos amor de repu, quod sic dicit Valerius statim honore apicem assumentes, abiecta priuata charitate publicam induebant, quod nec etiam filios plorabant quoniam in bellis mortem pro republica sustinebant.

Deinde occurrit con. §. I.

consideratio de actibus fortitudinis et iusticia belli. Sciendum ut dicit philosophus in. iij. et. b. Quod actus fortitudinis nihil delectabile videtur habere. Pro cuius declaratione dicitur b. l. x. se. se. q. cxiij. quod cum duplex sit delectatio, scilicet corporalis, quae sequitur tactum corporali, et spiritualis quae sequitur apprehensionem anime. Ista si de proprie opera virtus, quoniam in eis considerat bonum rationis. Principalis autem actus fortitudinis est sustinere aliquam tristitiam secundum apprehensionem anime, puta quod amittit homo corporalem vitam, quam virtus amat, non solum in quantum est quoddam bonum naturale, sed etiam in quantum est necessaria ad opera virtus, et quae ad eam pertinet. Et etiam sustinet aliquam dolorosa secundum tactum corporis, puta vulnera vel flagella, et ideo fortis habet delectationem ex vna parte, scilicet secundum delectationem animalem, scilicet de ipso actu virtus, et de fine eius, et ex alia parte habet non tristari debeat et animaliter sustinendo tormenta. Non ut legitur, quod. i. i. vi. di

rit elazar. Viros corporis sustineo dolores, secundum animam homo dicit, propter timorem tuum libent hoc patior. Sensibilis autem dolor corporis facit non sentire animalem delectationem virtus, nisi forte per superabundantem dei gratiam anima forti eleuetur ita ad diuina, quod magis delectatur in eis quam a corporalibus penis afficiatur, sic legitur de le. i. burtio martyre incedente super carbones viuos, quod dicitur. Videtur mihi incedere super flores etc. Facit in virtus fortitudinis ut ratio non absorbeat a corporalibus doloribus. Tristitia autem animalem super delectationem virtus in quantum homo profert bonum virtus corporali vite et quibuslibet ad eam pertinentibus. Et ideo dicitur in. iij. et. b. quod a forti non requiritur ut delectetur, nisi delectationem sentiens, sed sufficit quod non tristetur. Deinde occurrit consideratio de actibus et iusticia belli. Item oportet scire quod actus fortitudinis sunt duo, aggredi et sustinere. Est autem principalior actus sustinere, id est immobiliter sistere quam aggredi. Dicitur enim supra, quod fortitudo est circa timores repinendos et audacias moderandas. Difficilius est autem timorem repinere quam audaciam moderari, eo quod ipsius periculum, quod est obiectum audacie et timoris, de se confert ad repulsionem audacie, sed operatur ad augmentum timoris. Aggredi autem pertinet ad fortitudinem ex ea parte quae habet audaciam moderari, sed sustinere secundum quod habet timorem repinere, vnde patet quod sustinere est principalior actus quam aggredi. Apparet etiam per rationem supra ex parte difficultatis, quae maior est in actu sustinendi quam aggrediendi. Et per triplicem. Primo quod sustinere videtur aliquis ab aliquo fortiori re inuadente, quod non aggreditur inuadit per modum fortioris. Difficilius est autem pugnare cum fortiori quam cum debilitiori. Secundo quod ille qui sustinet iam sentit pericula imminetia. Ille autem qui aggreditur habet ea ut futura. Difficilius est autem non moueri a periculis quam futuris. Tertio quod sustinere importat diuturnitatem temporis, sed aggredi potest aliquis ex subito motu, difficile autem est diu manere immobile quam subito motu moueri ad aliquod arduum, vnde philosophus dicit in. iij. encor. Quidam sunt periculosi ante pericula, in ipsis autem discedunt. Fortes autem e contrario se habent. Nam, ut ibidem dicitur in sustinendo tristitia maritima aliqui fortes dicuntur. Exemplum de Alexandro narrat. L. Pompeius, quod cum ad periculosum bellum exercitum eligeret, non iuuenes robustos, nec primam florē etatis sed veteranos, plerisque etiam meritos militie, qui cum parte auo paterno militauerat elegit, ut non tam milites quam magistros militie putares, ordies quod nemo nisi sexagenarius duxit, ut si principia castrorum cerneret, senatum te potius reipsum videre dices. Itaque in prelio nemo fugam, sed victoriam cogitauit.

Dictum est autem §. II

supra quod fortis operatur propter bonum contra tuendum, pro iusto bellum. Et ideo de bello aliquid videndum est, per

Titulus Tertius

rim cum ibi actus fortitudinis. s. aggredi et su-
stinere manifestent. non solum quatuor ad firmitate-
tem animi. sed etiam quatuor ad corporis fortitudinem
que est frequenter iudicium et dispositio fortitudinis
interioris. Ad. n. est ratione virtutis quod ex natura
li complectio habeat quod naturale inclinationem ad
virtute. Dicitur ex magnitudine extremitatum latitudi-
dine pectoris. erectioe cervicis. vivacitate ocu-
lorum et alijs huiusmodi coniecturare per summam magnitudi-
dine cordis tanquam ex quibusdam signis et disposi-
tionibus ad virtute. licet finale complementum sit ex
more et consuetudine. Et actibus enim frequenter
generat habitus ut frequenter iusta operari et temperate
vivere summi iusti. et temperati. ut docet aristoteles. ij. eth.
De bello considerantibus tria videre sufficiat.
Primo quod ad iustum bellum requirunt. Secundo de causa
assumptiois belli. Tertio de his quibus licitum est ad
bella procedere.

Quatuor ad primum §. III.

sciendum quod christiana religio bella non recusat. nec
damnat pro loco et tempore opportuno. unde scriptura
evangelica testimonio. Ioan. bap. concedit quod li-
citur est stipendium vti et pro republica militare. vi-
dit. n. Aug. in ser. de puero centurionis. Si christi-
ana disciplina omnino bella culparet. si potius consilium
salutis utentibus in evangelio diceret ut abice-
rent arma. sed militie omnino subtraheret. Dicitur et
autem eis. Memine scitias. Estote prout stipendi-
dum vestris. quibus proprium stipendium sufficere precepit.
militare non prohibuit. et habet. xiiij. q. i. paratus
in fi. Sed ad bellum sit iustum tria requiruntur
secundum Th. se. se. q. xl. ar. i. Primum est auctoritas prin-
cipis. cuius mandato bellum est gerendum. Ad. n. prius
ad personam privatam bellum movere. quod potius ius suum
in iudicio superioris persequi. Et quod provocare multi-
tudinem. quod in bellis oportet fieri. non pertinet ad privatam
personam. Cuius autem cura reipublice. consistit sit principibus ad
eos pertinet reipublice. civitatis vel regni vel provincie sibi
subdite tueri. Et sicut licite causa defendunt materia-
le gladio interiores per barones. dum puniunt ma-
lefactores. secundum illud apostoli ad Roma. xij. Ad si-
ne causa gladium portat. mister. n. dei est vindicare iras
ei qui male agit. ita et gladio bellico ad eos prin-
cipet reipublice. tueri ab exterioribus hostibus. Unde
Aug. de manichaeos. xiiij. q. i. quod culpatur dicit.
Ordo naturalis mortalium paci accommodat. si
poscit. ut suscipiendi belli auctoritas atque con-
siliium penes principem sit. exemplum in filiis israel
quod noluerunt ad bella procedere. nisi prius super eos
principem constituto. a quo esset auctoritas belli assumendi
unde post mortem Josue susluerunt dominum dicentes.
quod ascendet ante nos in cananem. et erit dux belli. Di-
xitque dominus. Judas ascendet in iudicium. i. Secundo requi-
ritur causa iusta. ut. s. illi qui impugnant. pro aliqua cul-
pam impugnant merentur. unde dicit Aug. in li. q.
stionum re. et no. testa. Iusta bella solent diffiniri

quod vlciscant iniurias. si gens vel civitas plecten-
da est. quod vel vindicare neglexerit quod a suis improbe
factum est. vel reddere quod pro iniuria ablatum est. xiiij. q.
ij. dominus. quod intelligendum est quod civitas est qua bellum
assumit frequenter et in multo damnificavit civita-
tem quod bellum assumit. Et iterum si requisita de re-
pensatione damni reddere neglexerit. aliter non videtur
quatuor ad fortius scire causa sufficiens. quod bellum in quod infini-
ta rerum ac corporum dispendia et aiorum flagitia vi-
tari non possunt. debeat assumi ab aas assumpta cau-
sa iusta. audita. n. quod loth nepos suus iniuste erat
captus. cum tricenis decem et octo huncaculis quatuor
reges in pugna esset aggressus etc. Gen. xiiij.
Tertio ad iustum bellum requiritur intentio bellandi causa
quod videlicet iustitiam. vel ut bonum promoveat. vel ut ma-
lum vitet. ut Aug. in li. de vrbis domini. Apud ve-
ros dei cultores illa bella pacta sunt. quod non cupi-
ditate vel crudelitate. sed pacis studio gerantur ut mali
coerceantur. Delet ergo geri bellum vel par acquirat. non
queri par vel bellum exerceat secundum Aug. xiiij. q. i.
noli. Exemplum saul reprobatus fuit a deo. quod in victo-
ria quam habuit contra amalech. non servavit puram
intentionem ad divinum mandatum. Sed perpetravit gre-
gibus ex cupiditate. i. Reg. xv.

Secundo princeps §. III.

caueat ne sit facilis ad bella assumenda. Ad. n.
delet assumere bellum etiam predictis suppositis. nisi
urgente necessitate precepta videlicet manifesta et no-
tabili lesione. Et iterum hostibus non paratis ad sa-
tisfactionem. sicut dicitur est. Sed tunc cum matura deli-
beratione et humili ac deuota divini adiutorij in-
uocatione. delect hostes reipublice bella moue-
re. Cuius autem quod non oportet esse facilis ad bella mouenda.
est varius euer bellum. quod nunc hunc. nunc illum assumit
gladio. sic respondit david ad Joab. ij. Reg. xi. impos-
sibile est etiam quod in bellis non multa mala contingant.
Frequenter. n. accidunt strages hominum. effusiones
sanguinis. depopulationes terrarum. expolationes
rerum. captiuitates etiam et paupertates multas super
innocentes necesse est evenire. Multe etiam corrupti-
ones in moribus succrescunt. Nam libidine vincuntur
di. et consuetudine bellandi. homines reddunt fortio-
res. aiosiores et priores ad vlciscendum et oppri-
mendum plusquam ordo divini iuris requirit. Prop-
ter hec et filia quod in bellis committuntur. deinceps as-
sumere bellum cum multo timore et vel reverentia. pro-
missis ad deum scorum virorum precibus supplicationibus
unde moyses cum mitteret iosue ad pugnam contra ama-
lech. Ero. xvij. primo ad deum refugium habuit. unde
stans in vertice collis. et hunc rogavit dei in manu sua
manus suas ad celum extendit pro victoria habenda
contra amalech. pro quod dicitur ibi. Cuius levaret moyses
manus suas vincebar israel. Ad bellum etiam quod iudei con-
sulte et deliberate ad bella procederent. eis multa ob-
servanda de mandavit. Primo quod ad pugnam pro-
cedentes antequam bellum intraret. pacem hostibus offerret

Capitulum Tertium

Secundo quod appropinquante iam plio sacerdos ante exercitus stare. qui pugnuros confortaret. primum dedit auxilium dei. Tertio quod remouerent impedimenta victoriae remissis omnibus quatuor generibus hominum. ut qui edificauerunt domum novam. et non dedicauerunt eam quam plurauit vineam quam desponsauerunt uxorem et formidulosos. Deuter. xx. Per marine autem ad victoriam valent orationis suffragia. Exemplum plura legit in hystoria romanorum. quod cum fulgentius et albigastes et Theodosium christianissimum imperatorem venisset in primum. Theodosius cum sciret se suis destitutum. fiducialiter signo crucis facto. se in bellum dedit. victoria a domino expectans. quod et plenissime obtinuit. Frequenter autem occulto dei iudicio. sed non iniusto. iustiores aut minus mali in bello succumbunt a peioribus superati. quod ex duplici causa contingere potest. aut quod tales a preceptis diuinis aliquando recesserint. et ideo digni sunt. et eorum emendationi expediens. ut a nequioribus se tanquam a dei inimicis attriti puniantur. Sicut voluit deus populum iudeorum flagellari per assyrios et babilonios. qui erant idolatre. et diuini cultus impugatores. Et sic qui erant magni peccatores facti sunt in filiis errantibus diuine legis exequutores. aut hominibus. contingere potest. quia tales qui succumbunt interdum de suis viribus nimis presumunt a deo victoriam non querentes. et ideo aliorum qui digne puniri merebantur. digni punitiones fieri non merentur. Exsuperius in. xi. tribus israel collectis ad pugnam contra tribum beniamin ob puniendum scelus eorum. qui bis fuerunt debellare ab ipsa tribu beniamin. quod de suis viribus confidebant. Iudic. xx.

Quatum ad tertium. §. v.
sciendum. quod plaris ecclesie et clericis non licet pugnare in bello. Et hoc duplici ratione secundum Theodosium. se. se. q. lx. ar. ij. Prima est generalis. videlicet quod bellicus exercitus habet multas iniquitates. quod multum impeditur animus a contemplatione dei. et oratione. quibus oportet eos vacare. Secunda est specialis. Nam omnes ordines clericorum ordinantur ad altaris ministerium. in quo reprobatur passio christi sub sacramento. et ideo non competit eis occidere vel sanguinem fundere. sed magis esse paratos ad effundendum suum sanguinem pro christo ut ipsum imitentur. unde effundentes sanguinem. ena sine peccato. scilicet pro morte vel multationem. sunt irregulares. ei autem qui est deputatus ad aliquod officium. nullo modo licet exercere id pro quod suo officio incongrue reddidit. potest addi tertia ratio. scilicet prohibito ecclesie. ut xxij. q. viij. pro totum. Et in causa. conuenior. ubi dicitur Ambrosius. aduersus milites et gotos. anima mea lachryme mee sunt. Talia. n. sunt munimenta sacerdotis. aliter nec deo. nec possunt resistere. Nec obstat quod dicitur xxij. q. viij. Exhortari. Mariani pape Carolus suscepit bellum contra longobardos. Et leo papa descendit ad litus maris cum exercitu romanorum

contra sarracenos. q. e. sepe. Nam plaris ecclesie et clericis potest utique interesse bellis de licentia superiorum ut iuste pugnanti subueniant hortationibus. absolutionibus. et hominum operibus spiritualibus. ut predicti fecerunt de quibus dictum est. Sed non ut pugnent ipsi propria manu secundum b. Theodosium. ubi est. in resolutione secundi argumendi. Et quod de bello diffuse habes est. in. iij. parte tituli. in. Ido non plus hic. sed ibi.

De triplici martyrio. Capitulum tertium.

De martirio quod pertinet ad bellum periculare imminens a persecutoribus fidei. in quo per marine exercetur actus fortitudinis. Cum. n. princeps ad rationem martyrii. ut aliis firmiter stet in veritate et iusticia contra persequentium impetum. Et ad fortitudinem princeps confirmare hominem in bono virtutis est pericula precipue mortis. patet martyrii esse actum fortitudinis. dum fidei et iusticia non deserit martyr propter imminens pericula mortis in quodam certamine periculare a persecutoribus imminenti. Unde Cyprianus in sermone ait. Didit admirans presentium multitudo celeste certamine in plio steris se seruos christi voce libera. inerte incorrupta virtute diuina. Et de martyribus canit ecclesia. Fortes facti sunt in bello. Est autem triplex martyrii secundum Bernardum. in sermone sanctorum martyrum. scilicet. martirium voluntatis tantum. martirium operis tantum. martirium operis et voluntatis simul. Primum sustinuit Iohannes. euang. cui dictum est et germano eius. Calices meum bibetis. Iacob. xx. Dominus Cyprianus. In seruis dei. apud quos cogitat martyrii et inerte concipitur animus ad bonum deditus iudice deo coronatur. Illud est. n. martyribus animi deesse. aliud aio fuisse martyrii de pe. dist. i. n. quid. quod tamen intelligendum est de corona aurea. non aureola. Secundum martirium fuit in innocentiis. Quatuor. n. quidam dixerunt quod in eis miraculose acceleratur fuit usus liberi arbitrii. ita quod etiam voluntarie martyrii passi sunt. tamen secundum b. Theodosium. quod per auctoritatem scripture hoc non probatur. melius dicitur quod martyrii gloria quam in aliis propria voluntas meretur. illi puuli occisi pro dei gratia sunt affecuti. Dominus Augustinus. in sermone ait. Ille de nostra corona dubitauit in passione pro christo qui etiam puulis baptismum protulisse non extimat christi. Non habebat erantem quod passurum christum crederet. sed habebat carnem. in qua pro christo passuro passionem sustinere. Martirium voluntatis et operis sustinuit Stephanus cum aliis adultis martyribus. quod martyrii omne pene debitum soluit et subito aduolare facit ad celum. Dominus dicit extra de cele. mis. Cum martha. quod iniuria facit martyrii quod orat pro martyre. Et quod sit maximus actus fortitudinis ostendit Cyprianus dicens in epla quadam. Obti martyres quibus vos laudibus predicem. Omnes milites fortitudinis robur corporis vbi quo pronio vocis explicem.

Titulus Tertius

Ad rationem autem. §. I

martyrj stricte sumpti tria requirunt. videlicet gratia. seu charitas. benignitas. mortis pena. et fidei causa. **Primum** requiritur quod sine ea non esset fructuosus. **Unde** apostolus. i. ad Cor. xij. Si tradidero corpus meum. ita ut ardeam. sed pro martyrio. charitatem autem non habeam nihil mihi prodest. sed ad regnum celorum obtinendum. **Et** secundum Augustinum. qui sic ait. Si quis non habens charitatem in alio scismate constituitur. ne christum neget patitururbationes. angustias. famem. nuditatem. persecutiones. pericula. carceres. vincula. tormeta. gladius flamas vel bestias. vel ipsam crucem timore gehennae. nullo modo sunt ista culpanda. sed laudanda patientia. **Et** quod ait apostolus. Nihil prodest. intelligatur ad regnum celorum obtinendum non ad extremi iudicii supplicium tolerabili subeundum de pe. dist. iij. si quis. Ipsa autem sufferentia martyrii demonstrat maxime perfectionem charitatis. quod per ipsam ostenditur quod maxime amat. scilicet. vitam temporalem. **Unde** christus Ioh. xij. Maiorem charitatem nemo habet. quam qui pro signum charitatis. **Secundum** quod est de ratione martyrii est pena non quantum sed mortis. **Unde** maximus dicit in sermone de martyre quod vincit per fidem moriendo. quod quid vinceret sine fide vivendo. **Pro** cuius declaratione dicitur b. Th. se. se. q. cxxij. quod martyr dicitur quasi testis. scilicet. dei christiane. per quam nobis visibilia per invisibilia condemnanda proponunt. ut dicitur ad Hebr. xi. **Unde** ad martyrium pertinet ut homo testificetur fide ostendens opere sancta patientia continere. ut ad futura et invisibilia bona perveniat. **Quoad** autem hoc remanet vita corporalis non dum opere ostendit sancta temporalia despiciere. **Unde** consueverunt homines et sanguineos et oia bona possessa continere. et etiam dolores corporis pati. ut vitam conservent. **Unde** et sathana dicitur Job. i. dixit. Pelle pro pelle. et cuncta que habet dabit pro anima sua id est vita. **Et** ideo ad perfectionem martyrii requiritur mortem sustinere propter christum. **Unde** nec martyrius proprie dicitur pro sola tolerantia carceris. vel exilii vel rapine divitiarum. vel alicuius cruciatum. sicut sustinuit Iob. enage. flagella. oleum feruens. et exilius. nisi forte secundum quod. quod ex his quibus sequitur mors. et si non subito. **Unde** ecclesia celebrat martyrium marcelli pape in stabulo quiescentem. quod illam mortem incurrit ex flagellis et aliis afflictionibus prius sibi illatis. **Tertium** quod requiritur est causa. unde Augustinus. martyrem non facit pena. sed causa. scilicet. causa. **Unde** autem ista est. veritas fidei. **Sed** sciendum secundum Th. ubi dicitur. quod ad fidei veritatem pertinet non solum credulitas ipsa cordis. sed etiam exterior prestatio. quod fit non solum per verba quibus confitetur quis fidem. sed etiam per facta quibus aliis fide se habere ostendit secundum illud Jacobi. ij. Ego ostendam tibi ex operibus fidei meam. **Et** ideo omnium virtutum opera secundum quod referuntur in deum sunt quaedam prestationes fidei. per quas innotescit quod deus hominum opera a nobis requirit. et nos pro eis remunerat. **Et** secundum hoc potest esse causa martyrii opera etiam aliarum virtutum. **Et** sic quantum ad patientiam

mortem violentam. per quocumque bono opere facientem. vel per quocumque peccato vitando propter christum. quod totum habet principium ad fidei prestationem martyr existit. **Unde** et beatus Iob. baptiste martyrium celebrat quod sustinuit mortem. non per neganda fide. sed per replicatione adulterii.

Martyrium lumen. §. II

to large pro morte violenta potest dici quod est quantum ad plerumque martyrium. secundum quadruplicem eius causam et fundamentum. **Primum** est ex commissa iniquitate. videlicet in his qui occidunt per scelera commissa. **Unde** per. i. c. iij. dicitur. Nemo vestrum patiat quasi homicida. **Unde** si patienter ferunt mortem propter commissa. non ratione penae tantum vel veredidie. sed respectu dei offensa. et si non percipiunt coronam martyrii. tamen salvantur. **Si** autem tamen tolerant propter supplicium impatientes vel incogniti ad inferna descendunt. **Unde** ex latronibus crucifixus cum christo. qui a dextris erat. quod prostratus valde intrauit paradisum. **Qui** a sinistris propter impatientiam et incognitionem infernum. **Et** ad tale martyrium pertinet mors. quam sustinet per partialitatem guelfa et gubellina. et hominum. de quibus Ciprianus. **In**expiable est culpa discordie. nec passioe purgatur. dicitur. neque. **Secundum** est ex intensa cupiditate. scilicet. in illis qui occidunt in bellis iniustis quod ex avaritia fiunt. ut dicitur. zeb. zelve et salmana cum centum xx. milibus. **Qui** dixerunt hereditate possideamus sanctuarium dei. in ps. lxxij. et in li. iudicii. et quod hoc die in bellis. nisi obsequia debitis circumstantiis iuste bellaret. ut Judas machabeus cum fratribus. i. Mach. v. et se. **Del** per recuperanda terra sancta. xxiij. q. viij. scire. **Et** ad hoc etiam pertinet mors quam incurunt mundani violentiam a latronibus. vel aliis propter temporalia iniuste accipienda. **Et** etiam austeritas quam sustinet hypocrite ut boni reputentur. et mulieres propter apparere. scilicet. q. i. vide quantum. **Tertium** ex intensa cecitate. scilicet. in infidelibus de hoc numero erat prope baal. qui coram helya incidebat carnes suas lanceolis in honore baal. ut. iij. Reg. xvij. **Sic** et austeritates iudeorum et paganorum et monachorum grecorum incredibiles. pertinet ad hoc martyrium ducens ad infernum. et mors quam sustinet heretici per suis erroribus. **Ad** hoc etiam pertinet tristitia inordinata. quam alii sibi assumunt de tribulationibus vel morte suorum. vel de defectibus suis. **Scientiam** scrupulosam nolentes componere ad consilium aliorum. **Del** etiam ex desperatione sibi mortem inferentes. **Quartum** est ex infusa charitate. ad Heb. xi. **In** occisione gladium mortui sunt. ut Isaias. Die terminas. et alij etiam innumerum in novo testamento habent ducit ad celum. aug. de Cipiano martyre. **Ab** inferiori accipit sententiam. a superiori coronam. xi. q. iij. et si ad tempus. **Framea** est anima martiris splendida charitate. acuta veritate. vibrata dei virtute. **Dem** maxime martiris sanctorum ecclesiam edificat. et ad omne bonum inducit. **Unde** Augustinus. ut mundus hic

Capitulum Quartum

vincat cum amatozibus, erroribus, et terroribus suis, sanctorum martyria docuerunt. Sumendo martyrium per magno labore sine morte, sicut dicit Bern. triplex esse sine sanguine. Paratas in vbertate que fuit in dauid. Liberalitas in paupertate, ut in Jobia. Castitas in iuuetute, ut in Joseph in egypto. Item Greg. Martyres sine ferro esse possunt, si patientiam in animo seruemus. **De partibus fortitudinis in integralibus et subiectis. La. iij.**

De partibus fortitudinis

Nota sunt **Lx. se. se. q. cxxvii. ar. i.** que cum aliter duntur possunt esse triplices partes, scilicet subiective, integrales et potentiales. Fortitudini autem sunt que est specialis virtus non potest assignari partes subiective, eo quod non dividit in multas virtutes specie differetes, quod est circa materiam valde speciale. Assignant autem ei partes quasi integrales et potentiales. Integrales quidem sunt ea que oportet currere ad actum fortitudinis. Potentiales autem sunt ea que fortitudo observat circa difficultatibus, scilicet circa pericula mortis. Alique alie virtutes observant circa quasdam alias materias minus difficiles, que quidem virtutes adiungunt fortitudini, sicut secundarie principali. Est autem sicut supra dictum est duplex actus fortitudinis, scilicet aggredi et sustinere. Ad actum autem aggrediendi duo requiruntur. Primum pertinet ad animi preparationem, ut scilicet aliquis promptum animi habeat ad aggrediendum. Et quantum ad hoc ponit Tullius in libro rhetorice, fiduciam. Unde dicit quod fiducia est per quam magnis et honestis rebus multum ipse animus in se fiducie cum spe collocavit. Secundum autem pertinet ad operis executionem ne scilicet aliquis deficiat ab executione illorum que fiducialiter incipit. Et quantum ad hoc ponit Tullius magnificenciam, unde dicit. Magnificencia est rerum magnarum et excelzarum, cum autem amplam quadam et splendida propositione cognitio atque administratio, id est executio, ut scilicet amplo proposito administratio non desit. Hec enim duo si coercentur ad propriam materiam fortitudinis, scilicet ad pericula mortis erunt quasi partes integrales ipsi, sine quibus fortitudo esse non potest. Si autem referantur ad alique alias materias, in quibus est minus difficultas, erunt virtutes distincte a fortitudine sunt in seipsum tamen adiunguntur ei, sicut secundarie principali, sicut magnificencia a philosopho in libro ethicorum ponit circa magnos sumptus. Magnanimitas animi videtur idem esse fiducia circa magnos honores. Ad alium autem actum fortitudinis, que est sustinere duo requiruntur, quorum primum est ne difficultate imminentium malorum animus frangat per tristitiam, et decidat a sua magnitudine. Et quantum ad hoc ponit patientiam. Unde dicit Tullius quod patientia est honestatis animi vel utilitatis carere arduum aut difficultum voluntaria ac diuturna pressio. Aliud autem est ut ex diuturna difficultum passione homo non frangat visus ad hoc quod ostendat.

stat. sunt illud ad **Heb. xij.** Non fatigemini animis vestris deficientes. Et quantum ad hoc ponit perseverantiam. Unde dicit quod perseverantia est in ratione boni constantia, stabili et perpetua persistens. Hec etiam duo si coercentur ad propriam materiam fortitudinis, erunt partes quasi integrales ipsius. Si autem ad alique materias difficiles referantur, erunt virtutes a fortitudine distincte, et tamen ei adiunguntur sicut secundarie principali. Ex autem macrobius ponit septem partes fortitudinis, scilicet magnanimitatem, fiduciam, securitatem, magnificenciam, constantiam, tolerantiam, et firmitatem, reducit ad id quod ponit Tullius. Nam fiduciam et magnificenciam ponit utrumque. Tolerantiam vero ponit macrobius loco eius patientiam ponit Tullius. Et firmitatem a macrobius dicitur Tullius appellat perseverantiam. Tria vero que superaddit macrobius, duo videlicet magnanimitas et securitas comprehenduntur sub fiducia a Tullio. Sed macrobius magis per specialia distinguit. Fiducia enim pertinet ad fidei certitudinem. Magnanimitas autem ad magnitudinem vel rei sperare. Spes autem firma non potest esse nisi amoveat contrarium. Timor enim, quodammodo contrarius spei, et ideo macrobius addit securitatem que excludit timorem. Tertium autem quod addit, scilicet constantiam comprehendit potest sub magnificencia. Oportet enim in his que quis magnifice facit constantes animi habere. Potest etiam constantia ad perseverantiam pertinere, ut perseverans dicat aliquis ex eo quod non desistit propter diuturnitatem. Constantia autem ex eo quod non desistit propter quecumque alia repugnancia. Scindendum etiam quod philosophus in libro ethicorum ponit quinque modos fortitudinis. Primum fortitudo est politica que fortiter operatur propter timorem exonerationis vel penne. Secunda militaris que fortiter operatur propter artem et experientiam reipublice. Tertia est que fortiter operatur ex passione precipue ire. Quarta est que fortiter operatur per consuetudinem victorie. Quinta que fortiter operatur per ignorantiam periculorum, quia vero ista quinque deficient a vera ratione virtutis, quod si conveniant in actu fortitudinis, differunt tamen in moribus, id est non ponunt partes fortitudinis. Sed dicuntur modi eius sunt in **Lx.** Differt autem spes a fiducia, quod spes est virtus theologica que quis confidit de deo, per fiduciam autem que est virtus moralis et pars fortitudinis. habet hoc fiduciam in seipso tamen sub deo.

De magnanimitate. Caplm. v.

Deinde considerandum

restat de partibus fortitudini annexis que per tanto annexas dicimus, que ei adiunguntur sicut secundarie principali. Et hoc id est, quod fortitudo observat circa maxima difficulta, scilicet circa pericula mortis. Alique alie virtutes observant circa quasdam alias materias minus difficiles, in quibus oportet per eas aggredi ardua. Ponit autem Tullius in sua rhetorica has virtutes principales annexas esse quatuor, videlicet fiduciam, loco cuius

Titulus Tertius

ponim⁹ magnanimitatē. Sic. n. eam vocat aristot. magnificentiā. patientiā. ⁊ pseuerantiam. De vnaquaq; istarū aliquid dicendū. vt completior sit cōsideratio fortitudinis. Primo ḡ de magnanimitate tractem⁹. de q̄ tria cōsideranda occurrūt. Primo circa quid existit. Secūdo si ē dicenda virtus. Tertio de signis ⁊ proprietatib⁹ ei⁹.

Quātum ad primū. §. I.

ē sciendū. q̄ magnanimitas ex suo noie importat quandā extensionē ad aliqd̄ magnum. Dñ fm pbm. iij. etb. Magnanim⁹ ē magnitudine extrem⁹. nō quidē per recessū a medio rōnis. s; qz ad magna tendit. In res autē humanas. p̄cipue exteriores. q̄ in vsum hōis vtunt. vel sibi aliq̄ mō impendunt. maximū locum tenet honor. tum qz p̄pinq̄issim⁹ ē virtuti. vt pote testificatio eius eris. tū qz deo ⁊ optimis exhibetur. tū etiā qz hōies p̄p̄ honorē cōsequēdum ⁊ vitup̄iū vitandū oīa alia postponūt. Cū ḡ oīs virtus sit p̄fectio potentie respectu vltimi simpliciter ⁊ difficilis. Sicut aliq̄s absolute d̄ fortis ex his q̄ sunt simpliciter difficilia. aliq̄s dicit magnanim⁹ ex his q̄ sunt simpliciter magnitudinis modi sunt honores. vt dicitur ē. Dñ p̄s ē magnanimitatē circa honores cōsistere. tanq̄s circa p̄p̄iā materiā. Qz autē magnanimitas sit virtus hinc patere p̄t. Vbi. n. errare cōtingit circa ordinē rōnis abundantia ⁊ defectū. necesse est ibi ponere remediū virtutis q̄ mediū cōstituat inter extrema. Est. n. virtus habit⁹ electiu⁹ in mediocritate eris. put rō determinabit. vt patet. ij. etb. Circa honores autē magnos q̄ sunt materia magnanimitatis. vt dicitur ē. cōtingit errare per excessum p̄sumptionis. ⁊ defectū pusillanimitatē que sunt vitia extrema. Presumptuosus enim peccat p̄ sup̄abundantiā inq̄tū mediū rōnis excedit fm p̄portionē. ad maiora tēdēs q̄ sibi cōueniat. Est. n. vitiosū qn̄ aliq̄ actio nō cōmēsurat virtuti agentis. qd̄ cōtingit qn̄ aliq̄s assumit ad agēdū vt appetēdū. que p̄ferūt sue virtuti. qd̄ facit p̄sumptuosus. qz tenet magnificare seipsum honore maiorib⁹ q̄ ueniat sue virtuti. q̄ est imperfecta. Vel querit honorari ex his q̄ nō sunt digna magno honore. vt sunt bona fortune sic diuitie. nobilitates. ⁊ alia h̄mōi. Sic autē per p̄sumptionē aliq̄s excedit p̄portionē sue potentie. dñ nitit ad maiora q̄ possit. ita etiā p̄ pusillanimitatē. deficit a p̄portione sue potentie. dñ recusat in idē tendere. qd̄ ē ei cōmēsuratus. et ideo sicut p̄sumptio ē vitii p̄ excessū. ita pusillanimitas p̄ defectū. Dñ seru⁹ q̄ acceptā p̄ctiniam dñi sui fodit in terrā. ⁊ nihil ē ex ea opatus. p̄pter timorē pusillanimitatē digne punit a dño. vt habet **Matth. xxv.** Exēplū **Bartholomeus** inter p̄sumptionē ⁊ pusillanimitatez tenes mediū. videt magnanim⁹ fuisse. **Ad. n.** extra

sua virtutē p̄sumptuose efferebat. intrudendo se ad interiora facta regis. s; extra temerando ad ianuā. ⁊ teambulādo q̄ndie añ vestibulum domus. curā h̄is salutis regine h̄ster. que sua nepus erat. Nō fuit etiā pusillanimitate deictus q̄ nec minis. nec terrorib⁹. nec spe cōmodi tp̄alis voluit sup̄bi amari adorare. vt patz h̄ster. ij. iij. ⁊. iij. Qui tñ ab eo honore ⁊ reuerentiam mirabilē sibi impendi sustinuit. arbitrās se dignū talib⁹ p̄p̄ virtutē sibi datā diuinit⁹. Sed posset videri alicui q̄ magnanimitas nō sit virtus. Nā humilitati magnanimitas videt⁹ tria. Nulla autē virtus virtuti ē contraria. Nō ḡ magnanimitas ē virtus. vt videt⁹. Qui se dignificat ex alios cōtēnit. cui⁹ contrariū facit h̄militas. Sed ad h̄ intelligendū scire oportet. q̄ in h̄ie inuenit aliq̄d̄ magnū q̄ ex dono dei possidet. ⁊ aliq̄s defect⁹. q̄ cōpetit ei ex infirmitate nature. Magnanimitas igit facit q̄ hō se magis dignificat fm cōsiderationē tonori q̄ possidet. Sic si habz magnā virtutē animi. facit q̄ ad p̄fecta opa virtutis tendat. Et similiter ē dicendū de visu cui iussit alteri⁹ boni puta sciētie vt exteriori⁹ fortitute. Humilitas autē facit q̄ hō seipm̄ p̄cipue dat fm cōsiderationē p̄p̄iū defect⁹. Similiter etiā magnanimitas cōtēnit alios fm q̄ deficiunt a tonis dei. **Ad. n.** alios tñ appetiat q̄ pro eis aliq̄d̄ indecēs faciat. s; humilitas alios honorat. ⁊ superiores extimat. inq̄tū in eis aliq̄d̄ ispicit de tonis dei. vñ in ps. iij. d̄ de viro iusto. Ad nihilū deictus est in cōspectu ei⁹ malign⁹. qd̄ p̄tinet ad cōtēptū magnanimitatē. timētes autē dñm glorificat. qd̄ p̄tinet ad honorationē humilis. Et sic patet q̄ magnanimitas ⁊ humilitas nō sunt contraria. Quis in contraria tendere videatur. qz p̄cedūt fm diuersas rōnes seu cōsiderationes. Exēplū. **dauid** humilis fuit ⁊ magnanimus. humilis fuit. qn̄ corā deo cōsiderās suam p̄uitatē añ arcā saltabat. regno iā adepto. magnanim⁹ hō qn̄ cōsiderās ex dono dei vnicus in regē. ad regnū aspirabat vt telexbat. deuotando astutias saulis. ⁊ ipm̄ ⁊ tonū ei⁹ a regno repellendo. vt patz ex p̄hb⁹ capitulis. i. ⁊. ij. Reg.

De proprietatibus. §. II.

⁊ signis magnanimitatē multa scribit p̄bs i. iij. etb. in q̄ possum⁹ accipe p̄ q̄ q̄s poterit uincere de ipsa virtutē acq̄sita. vt de naturali inclinatione ad ipsam. Dic. n. q̄ magnanim⁹ h̄z motū lētū. et vocē graue. ⁊ locutionē stabile. quoz rō p̄t eē. qz corpales mot⁹ diuersificant s; diuersas ai app̄hēsiōes ⁊ affectiōes. vñ cōsequūt determinata accidētia circa p̄dictos motus. P̄rio enim velocitas mot⁹ puenit ex eo q̄ hō ad militatēdit q̄ erplē festinat. Magnanim⁹ autē tendit solū ad magna q̄ pauca s; q̄ etiā idigēt magna attentōe. ⁊ iō h̄z motū tardū. Deinde acuitas vo

Capitulum Sextum

ris et velocitas lingue competit his precipue qui dicitur
bus credere voluit. quod non pertinet ad magnani-
mos qui non dicit se irromittit nisi de magnis. La-
les autem dispositiones corporales veniunt magna-
nimis sine erigenda virtute. Pos etiam qui naturaliter
sunt dispositi ad magnanimitatem. tales conditiones
naturaliter assequuntur. Predicatores dicitur habere has
proprietates magnanimitatis. quod dicitur esse in suis acti-
bus maturi. et in predicacione tubales. Exemplum
Dñi ezechiel in visione quatuor animalium designan-
tium quatuor euangelistas vidit plantam pedis eo-
rum qui plantam pedis vituli. Vitulum. n. mature
incedit et foras. Didit et scintillas qui eris cade-
ntis. Es. n. metallum sonorum est. Et in omnem terram
erunt etc. Donit vltim? pbs quibus laudabiles p-
prietates magnanimitatis. Prio qui est in eo bñficio
rum. quod non est intelligendum. quod non habeat in meo: ia bñ-
ficia que recipit. et qui etiam bñfacientibus non retribuatur
sed est intelligendum quod non est sibi delectabile quod ab aliis
bñficia recipiat. quoniam eis maiora recipere. Et b-
primet ad perfectionem gratitudinis. i. cuius actu vult
se excedere. sic in actibus aliarum virtutum. Unde
magnanimitas est ornatus omnium aliarum virtutum in-
quibus interit in actu omnium ad gradum. Vult ergo dicitur
quod est promptior. et sibi est delectabilis ad bñfacien-
dum quod ad accipiendum. quod videtur esse actus liberali-
tatis et charitatis. Hac magnanimitatis conditionem ha-
buit abraham quoniam filius ethi gratiam offerentibus sepul-
tura pro defuncta sara vxore sua non accepit. sed
statim quod dirigeros siclos argenti et probate mone-
te publice pro iure sepulchre hñde tradidit. Gen.
xxiii. Erat. n. abraham liberi ac nobilis ai. Dñi pro bñ-
ficio gratiam accepro nolebat se alicui subdere. Et
quod ad bñficio eum bñficio in memoriam. Secundo potest
quod est otiosus et tardus. quod non est intelligendum qui de-
ficiens ab operando ea que sibi veniunt. sed quod non est ge-
rit se quibuslibet operibus sibi non venientibus sed solum
his que magna sunt. qualia dicitur esse. Hac conditionem
nem habuit saul cum de nouo factus rex et a pluri-
bus sterneret dissimulauit. i. Reg. x. Et venien-
tibus nuncijs Jales. galaad pro adiutorio ad eum
ostendit auctoritatem et magnitudinem ai in frustra
discerpens boues. quos sequebatur. et precipiens quod sic fieret
ret sic lobus eius qui non veniret ad plura omnia israelis.
i. Reg. xi. Tertio potest quod magnanimitatis virtus in
nia ad multos quod non est intelligendum dicitur in fine
virtuti opponit. dicens de se aliquid vilius que non sunt.
vel negando aliqua que sunt. Sed quod non tota sua ma-
gnitudine ostendit. marie quod ad inferiorum multi-
tudinem. Nam sic dicitur pbs loquens de hac proprietate.
Eld magnanimitatem prius magnam esse ad eos
qui in dignitate et in bonis fortunis sunt. ad mediocres
aut moderate. Hac conditionem habuit dauid qui licet
esset in regem pro samuele prophetam vnctus. de mandato
tamen prius victualia suis fratribus quibus dicitur erat placet
mansuetus deferebat. i. Reg. xv. Alexander etiam qui
tanta cordis altitudine fuerat vel in rebellionem da-

rum. cum mortuum in vltimis proprijs deferebat. qui pietatis
officio in corporis funeratione functus est. Quarto
ponit quod non potest conuincere alios. quod non est intelligendum quod
non sit familiaris ad amicos. sed quod oio deuitat adu-
lationem et simulationem quoniam quod dicitur hñm multum
to. b. n. spectat ad ai puritatem. Conuincit tamen oibus
magnis et puis. sic os. et quoniam os. sic dicitur esse in etia
proprietate. Edmoner Aristoteli. Alexandri quod tunc
ad istam proprietatem dicens sic. Honorificum est ique res-
gere abstinere a multiloquio. et non frequentare forma vi-
lium personarum. quod nimia familiaritas parit contemptum
Et subdit. Unde statuerunt quod rex tamen semel in an-
no apperet cum regali apparatu et nobiles circa
eum starent et vulgus a remotis. In illo die consuue-
runt dona largiri. reos de carceribus emancipare et
alia pia opera exercere. Quinto et vltio potest probus qui
magis possidet fructuosam. vbi vult dicitur quod pro-
ponit honesta que vocat fructuosam. vtpote ad alia non
ordinata vilius que vocat fructuosam quod videtur pro-
pter aliud querere. vtpote pro ea subueniat alicui dese-
ctui. qui magnanimitati repugnat. Temistides
qui sua probitate per se fugauerat. magis dilexit ho-
nesta que vtilia. Dñi interrogatus de filia sua. vtrum
ea pauperi. sed ornato aut locupletari parus probato
maritanda collocaret. Respondit. Malo vtrum pecu-
nia indigere que pecuniam viro. **De virtute ma-
gnificencie quod sit. et quibus veniat. Cap. vi.**

De virtute magnificencie

De virtute magnificencie. De qua dicitur in agendum duo breuiter vide-
sufficiat. s. circa quod existat. et quibus proprie con-
ueniat. Dicitur enim esse atque duas esse virtutes circa pecu-
niam vel vtilis eius. s. liberalitatem et magnificenciam. Quod
enim circa generum pecunie sit virtus ponenda. patet potest
ex his que dicitur Augustinus in libro de lib. arbi. vbi ait. Quod le-
ne vtri his quibus male vtri possumus. prius ad virtutem
possumus. n. bene et male vtri pecunia. et his que ex-
tra nos sunt in vltimam hñm venientibus. Igitur vtri
bene vtri possumus pecuniam. et his que pro ea meliorantur
est virtus necesse. Sed sciendum quod virtutes ille que sunt
circa res exteriores. hñt aliam difficultatem ex ipso
suo genere rei. quod res exteriore extantes etiam que sunt
multum appetibiles. vtpote necesse ad humanam vi-
tam et aliam difficultatem ex magnitudine ipsius
rei. Et id oportet circa pecuniam et vtilis eius duas esse
virtutes. s. liberalitatem que respicit conuenientem vtilis pecunie
et magnificenciam. que respicit magnam eius sumptum. Et
sic patet circa quod hñ magnificencia consistere. quod vbi
circa magnos sumptus. Vltim? est sciendum. quod licet
respiciat extremum considerata quantitate eius quod fa-
cit. consistit tamen in medio considerata regula rationis. a qua
non deficit neque ea excedit. Dñi potest in medio inter
duas extremas malicias. quarum vna est puri-
tatis que consistit in defectu. Magnificencia. n. interit ad
magnitudinem operis. puta templestruere ad honorem
dei. hospitalia pro pauperibus et hñmōi peccinatis fa-
cere. Et ex bñ interit magnitudinem sumptus. quam non

Cirulus Tertius

ritat ut faciat magnū op^o. **Exēpluz.** **Daruic^o** fuit rex Antigon^o. de q^o dicit **Sene.** q^o cū q^odam noie cynic^o talētū ab eo peteret. rīdit pl^o esse q^o cynicū deceret tūc ille repullus petijt tenarium cui ille rīdit min^o eē q^o regē dare dceat. **Turpis** fima hęc cauillatio iōt. **Sene.** quā iuenit ut neu trū daret. cū dare potuisset tenariū tanq^o cynico 7 talentū tanq^o rex. **Idē** ponit de alexandro q^o cui dam militi aliqd petēti dedit vrbē hīndā. 7 dicen te illo. s^o nō puenire sue fortitudini. **Nō** q^oro in q^o te accipe liceat. s^o q^o me dare. aiōsa vox 7 regia. **Cōtra** magnificētiā etiā ē expēdē mltā iūtilit. vt balthasar q^o fec^o diuini magnū op^o iati b^o 7 cubinis suis vñ punit^o fuit. vt hēt **Dan.** v

Deinde uidendū ē .§. I.

q^o hęc virtus habeat puenire. **Circa** q^o ē sciendū q^o sicut dicit pbs. iij. ep^o. **Magnific^o** non ē sumptuosus in seipsum. **Nā** vt dictū est ad magnificētiā p^oinet aliqd facere magnū. q^o at p^oinet ad psonā singularē hīs nō ē q^o magnūz habiro respectu ad res diuinas v^o cōes q^o d^o magnific^o itendere. q^o t^o sūt p^oportionata magnitudini sumptūū q^o cadūt in vsu virtutis. 7 iō magnific^o nō intēdit principalit^o facere sumpt^o in hīs q^o p^oinet ad ei^o psonā. nisi talia eēt q^o de se hēt aliq^o magnitudinē. 7 requirit solēnit^o agi. sic sūt ea q^o semel v^o raro fiūt vt nuptie. militie 7 hīnōi. **Del** etiā q^o sūt diu pmanētia. vt pueniens habitatio dom^o. t^o n. magnifice psequit^o magnific^o. simplicit^o tū ad magnificū p^oinet sumpt^o facere respectu rerū cōium 7 diuinarūz vbi cadit magnitudo expēsarū. t^o sūt aut magnitudo nō adest nisi diuinib^o 7 potētib^o. q^o vt dic^o **Elm.** supabundātia dat a deo vt meriti bone dispēsationis acq^orat. ad b. n. p^ofecit de^o diuites 7 potētes paupib^o. vt eis p^ouideāt. nō solū q^o tū ad vsus p^orios. s^o etiā cōes. pura in faciēdo hō spitalia. tēpla 7 ecclias cōes. q^o marie p^oinet ad principes 7 platos. q^o p^ocipue dūt itēdere magnū i ordine ad honozē dei 7 vtilitatē eozū. q^o ei^o cului reputant. **Dñ** dic^o pbs q^o honozabiles sūt p^oius sūt marie q^o p^oinet ad diuina fact^o ficia. **Et** iō magnificētia sanctitati p^oūgit. **Dñ** **Ero.** rīq^o de deo scriptū ē. **Magnific^o** in sanctitate. **Et** in p^o. **Magnificētia** in sanctificatiōe ei^o. q^o v^o telicet p^oipu^o hui^o virtutis effect^o ad sanctitatē 7 virtutē ordinat. **Et** q^o lomū cōe reipub. ē q^o dā diuinū. iō p^ouēient ad magnificū p^oinet vt studeat ad honozes cōes ciuitatis. vñ tota respub. possit sublimari 7 laudē h^ore supposito sp^o honoz re dei. **Et** sic patz q^o eē magnificū p^orie p^oriet ad diuites 7 potētes. **Quia** tū principalior actus virtutis ē interior electio q^o p^ot eē absq^o exteri fortuna. vñ ē q^o paup^o p^ot eē magnific^o q^o tuz ad habitū. 7 si nō q^o tū ad actū deficiētib^o sibi bonis fortune. q^o organice deservūt huic virtuti q^o

requirit exterior executio. **Sic** patz de muliere pau percula q^o in cazophilatio misit duo era minuta pl^o offerēs q^o diuites. fm suā p^oditionē. vt dūs oñdit **Luc.** xij. **Sz** salon q^o actu habuit magnas opes. tēcur eū facere magnificū op^o. q^o 7 fecit. **Nā** ad honozē dei mirabile tēplū tā sup^otuositate q^o pulcritudine extruxit. in q^o grāde sacrificiū deo obtulit bonū viginiduo milia vtz. iij. **Re.** vñ **De** virtute patientie. **Capitū.** vij.

Equitur de paciētia

Inter alias aut passiones tristitia ē effici car ad ipediendū bonū rōnis fm illud **Sap.** **Ecc.** xxx. **Dikos** occidit tristitia. 7. ij. ad **Cor.** vij. **Seculi** tristitia mortē opat. **Tristitia** aut hui^o ex aduersis malis illaq^o nascit^o q^o nisi refrenet ai^o sibi succūbit. 7 ad vindicā appetēdas 7 indignationē inducit. **Recia** ē q^o virtus cōtra hīnōi vt hō nō abducatur a bono rōnis p^o tristitia aduersorū. **Bea** aut virtus ē patia q^o ab **Aug.** sic diffinit in li. de patia. **Patia** ē q^o mala eq^o alo toleram^o. i. sine p^ourbatiōe tristicie. **Joseph** eq^o tumis aduersa p^oraunt. **Dñ** nec aio p^otristat^o est ex iniuria vēditōis q^o a suis frīb^o nequit ē vēditus. **Sz** scā tēp^ocaridē ad eos 7 nō obtēta euasio ne. patient^o sustinuit illata mala **Ben.** xxij. **Et** postmodū dement^o indulgit **Ben.** xlvij. 7. l. **Et** nota q^o patia d^o h^ore q^o tuoz p^oditiones q^o notari p^ont ibi. ij. ad **Cor.** vi. **In** oib^o ex hīleamus nos inent^o sos sic dei ministros in multa patia. **Et** p^o mo d^o eē generalis seu v^olis nō p^oialis. **Dñ** dic^o **In** oib^o. i. aduersis circa subam. circa famā. circa psonā. **Tristitē** p^o paup^o tarē. 7 cū sua ei ause^o tuit. nec p^o contumelias. derisiones 7 detractiōes nec p^o lesionē p^one sue v^o p^oinctoz **Fac.** v. **Suf** ferentiā. i. paciētā **Job** audist^o. i. quē teleq^omi tati q^o dimittēdo oēs diuitias 7 familiā 7 saniz tarē. 7 illatis sibi contumelijs h^orozū ab v^oroze et amicis in oib^o hīs nō peccauit **Job.** i. **Scdo** d^o eē realis nō h^obalis. **Dñ** dic^o. ex hīleamus nos nō solū alios h^obis admonēdo ad patiaz **Luc.** xxi. **In** patia v^ora possidebit^o aias v^oras. nō i paciētia alteri^o. **Exēplū** in xpo. q^o dicit. **Lacu.** sp^o scilui. paciēs fui ē sa. xlvj. **Sicut** p^ourēs loq^obar **Terno** d^o eē spūalis. vñ dic^o. sicut dei ministros **Alia** h^ont magnā paciētā in laborib^o mundi. sic stipēdiarij. nauze agricole 7 hīnōi. s^o nō ē spūal^o talis paciētia. **Alia** etiā in hoc q^o nō tristat. sed tū nō reuertunt ad deū inf^o flagella. **Alia** artedi^o ant. nec grās agūt. **Nō** sic ap^os. s^o glia^o dicēs. **Libēter** glialoz 7 c. ij. ad **Cor.** xij. **Quarto** d^o eē finalis ibi. **In** mltā patia. **Qui.** n. h^oz patiā p^o vnā vicē v^ol^o antū. n^o sufficit. s^o oportz q^o sit p^o totā vitā. vñ q^o sustinuerit v^oq^o in finē. i. paciēter fē rēdo aduersa. s^o saki^o erit **Mat.** x.

Sed queritur utrum. §. I.

Capitulum septimum

iniurie sp sunt patienter sustinēde. ad qd tridz b.
Lxx. se. se. q. cvij. ar. i. **S**ali tolerādi sūt a bōis
in h q ab eis pprias iniurias patienter sustinent
fm q oz. vbi sup illo pto Cañ. ij. Sicut hiliū in
ter spinas rē. dicit glo. Nō sūt boni q malos to
lerare nō potuit. Nō at tolerāt eos vt sustineāt
iniurias dei r primoz. vñ. Crif. sup. **S**atthxum
In iniurijs pprijs eē patientē laudabile ē. Iniu
rias aut dei dissilare nimis ipsū ē. Szilld qd di
ctū ē te iniuria ppria itelligēdū ē. qñ iniuria illata
p sone ad solā psonā p tinet tūc. n. patientē susti
nendū ē. Nō at iniuria redidat i iniuriā dei r ec
clesie. tūc dī aliqis ppria iniuriā vlcisti. qd tñ itel
ligendū ē zelo iusticie. nō luore vindicte. **E**xē
plū i helya. iij. Reg. i. **Q**ui fecit descēdere ignez
sup eos q venerāt ad capiendū ipm qd fecit ad
oidendū verū deū eē quē colebat. r ob zelū iusti
cie vt dz. xiiij. q. iij. **D**e illic. s. s. obijct. **S**ilue
ri^o etiā papa excōicavit eos q ipm i exiliū misē
rūt. vt. xiiij. q. iij. **S**ullifari^o. **N**ō aut dicit dñs
Satth. v. Si qis te pcusserit i vnā maxillā ple
ei alterā rē. dicit aug. xiiij. q. i. **P**arat^o dz eē hō
iust^o r pi^o patienter eoz malicias sustinere. i. iuu
rias qis fieri bonos qrit. **I**sta at pcepta. s. patiē
tie magis sūt ad ppatōne cordis q ad op^o. q
in apto fit. vt teneat in secreto ai patiētia cū be
niuolētia. **I**n manifesto aut id fiat qd eis pro
desse videt. qd bñ velle debem^o. **E**t iducit exem
plū xpi q pcutiēti maxillā nō pbit alterā. s. re
spondit rēphēdēdo pcutiēte **J**ob. xiiij. **E**t pau
lus pcussus in faciē dixit. **P**ercunat te de^o pari
es dealbate **A**ctuū. xiiij.

De patientia consi. §. II.

derandū ē pmo de laudib^o. scdo de remedijs q i
ducūt ad patientiā. tertio de fructib^o seu vn lita
tib^o suis. **P**ūc de laudib^o ei^o videndū ē. **E**t pos
sum^o de ipsa qrtuo. laudes magnificas pdica
re. **P**rio qz pugnātē iexpugnabilis armat. **S**ecū
to pz hōstē fortit^o expugnat. **T**ertio qz de ipō no
tabilitate triumphat. **Q**uarto qz vincētē felicif co
ronat. **P**rio g patia pugnātē iexpugnabilis ar
mat. **C**irca qd ē sciēdū. q hō i mūdo isto ponit^o
sicut in loco laboris r certamis i q necē ē multū
plicif exercitari. vñ dicit sal. on. **N**ō nascit^o ad la
borē. r auis ad volandū. **E**t iob vitā hūanā mi
litie assilat. **C**ui^o cām assignare videt. cū alibi
dicit. **N**ō nunq^o i eodē statu pmanet **J**ob. xiiij
Et si aliqis mūdi glia fulget. diuitijs abūdet de
litijs gaudet r fere qdā mūdi oblectamēta sibi
ad votū succedētia. h. s. tñ nō diu i eodē sta
tu pmanet. qz si videt^o ipm superaltatus r ele
uarum sicut cedros libani transies. r ecce non
erit. queres r non inuenietur loc^o ei^o. **N**ā post
pspera succedūt aduersa. gliosa iuuent^o senectru
te frangit. egritudine robustū corp^o arent. **D**i
uitias paupras fugat p^o gliam r magnificētiā

aduersantū retū ipet^o surgūt. delicias flagella
repellūt singula gaudia tristitias p mixta sūt. r
quid plura tot i mūdo sibūmūcē sūt repugnan
tia. qz vix ē aliquis mūdo vtēs. q momento hōre
vitā ducat in quiete. **E**t p tāto dicit **J**ob. q hō
nat^o de mliere breui diuēs tpe replet mltis mi
serijs. qui qñ flos egredit^o r arent rē. **Q**uia ex
go vita pñs ē tāte mutatiōis r laboris ad bene
cerandū necesse ē armatos fori armatura for
re. **N**ulla at armatura fortior q̄alla p quā cor
māsiuecat sub deo. r hēc ē patia q hōies regit. sicut
to lone volūta^o ipm colibēdo ab illicito appet
itu vindicte. **I**psaz. n. linguā retrahit a conu
melia r murmuratiōe. man^o a violētia r pcussio
ne. oclōs a toruis aspectib^o. pedes a gressibus
iniquis. **E**t sic totū hōiem infra se claudēs sub
prectione dei. cū refrigerium qrit cōstituit. **E**t
q̄tū ad hō dz paties aiām suā possidere **L**u. xxi.
In patia vīa possidebit^o aias vīas. **E**t ap̄ls ad
Rom. ij. **I**nduite vos sicut electi dei viscera mē
sericordie benignitatē. humilitatē. modestiam.
patientiā. **P**atientiā iō ponit vltimo. qz est cū
stos r radix oim x̄tutū. vt dicit glo. sup illo d
bo. **I**n pa. x. p. a. v. **S**ene. i li. d. ira dicit qz ce
sar august^o fuit marabilis patie. qui nec autijs
s se dicitis mouebat. s. p̄uiciantib^o p̄suadebat
qz liguis moderant^o vterent. **I**nimic^o parē
bat. leuif hōstib^o iuadētib^o r insultantib^o s ei^o
dñm aio nō irritabat. ad se reuerētes suscipe
gaudebat. **E**t hac **A**ugusti patia arguit **S**ene.
ca s se dices. **N**ūquid in vno meo possuz qd
August^o toto orbe terrarū. **I**lle paties fuit r hō
stibus ignoscebat. r ego nō ignosca pig^o negli
gentib^o r garrulis famulis meis. **E**t subiūgit
ea q dñt mouere hōiem ad ignoscendū. **Q**uerū
inquit. eras excusat. **F**eminā serus. **E**t raneuz
libertas. domesticū familiaritas. r subdit. **A**mi
cus est qui offendit fecit quod voluit. **I**nimic^o
cus fecit qd debuit. **P**rudētiori cedamus. stul
tiori remittamus. **S**ecda laus patientie est. quis
fortiter hōstem ipugnat. **V**bi sciendum ē. qz ad
bene pugnandū duo requirunt. precipue q̄tū
spectat ad pñs. s. magnitudo virium. r peritia
pugnādi. **U**nde dicit valerius mari. d. bellis ro
manorū qz ad ictus inferēdos ac vitandos iust
fit senatus virtutem arti. rursus artem virtuti
pariter imisceri vt illa ipetu hūius fortior. hēc
illius scientia cautior fieret. magnitudinē autē
virium spūalium facit patientia. quia hōminē
reddit securū. **I**lle. n. xre ē securas qui seipm
possidet. r ab extiorib^o nō mouet. **P**atēs at seip
sū possidz qz suū aim sibi subijcit nec ab illat^o ex
teriorib^o pcutit. qz mala pene trāsitorie nō metu
it. q̄ at tñs ē potēs est ad aggrediēd oia dñicū
lima. vñ sup illo dbo iob. **V**bi ē fortitudo tua
dicit. glo. **Q**ui se vicit s oia fortis ē. **Q**ui enim
vincit quod mai^o ē. pñs ē qz vincat qd minus

Titulus Tertius

Est Martini at e vincē mor' impet' & passioes cordis sui. q̄ itra se latet. & spm̄ sp̄ rebelles erit. Nulla at pest' ē efficacior ad nocēdū q̄ fāi lias inimic'. Vt dic' sene. vñ sup' illo d'ly puer. rvi. Melior ē paties viro forti. d'c' glo. Melior ē victoria vales expugnate. q̄ erra se st q̄ vincit q̄ seipm̄ vincē q̄ itra se ē. Et sene. lli. d' nāfā lib' q̄onib' dic'. Innierabiles sūt q̄ vales q̄ populos habuerūt in prāte. Paucissimi autē se s'm q̄ req̄rit ad pugnādū ē armorū peritia. In ter alia autē q̄ faciūt milites i bellis p̄ni ē q̄ sp̄ q̄tū p̄nt sequit' de rillū regis. & suo p̄ncipi sp̄ adhrēt. maxime q̄n scit ipm̄ n̄ facit expugna ri posse. Ille at q̄ v' paties ē sustinet mala illa / ra v' sustinē d' p̄cipue exēplo xp̄i patiet' tantā igminā i ligno cruc'. q̄ fuit p̄nceps & v' rillifet p̄li xp̄iani i sustinēdis obp̄b'is. vñ dicebat il le paties ap̄ls ad Gal. Nō mibi molest' sit. ego. n. stigmata dñi iesu xp̄i i corpe meo porto Vbi dic' Aug' q̄ stigmata appellauit q̄si notas de p̄secutorib' penaz q̄s patiebat. Exēplū i iob de q̄ Jac. dic'. v. c. Patiam iob audisti. Sic eni vt bre. ait i moralib' tor iacula d' hoste antiquū irosit. q̄t d'ba patie p̄tulit de q̄b' parēt Job. i. Tertia laus patie ē. q̄ de hoste notabilis trium phat. Mobile gen' victorie ē hoste dehellate tā cendo & hēscēdo sine ictu & rep̄cussioe q̄d facit paties. Dide'. n. q̄ ipi q̄ iuriā iferunt. miro mō affligūt q̄n eis n̄ r̄ndet putātes se de sp̄ci. Et de talib' dici pōt. q̄ eozū tela ad eos ouertunt q̄ dñi tacet paties iuriātes de iurijs a p̄rimo de sp̄ctū iteri' lacerāt. & tūc v' gladi' eozū lirat in corda ipoz sic dic' ps. S; ad huc nobili' gen' v' ctone ē. q̄n nō solū paties triumphat sine ictu p̄ prio. s; eniā q̄n vincit ictib' iniuriāntiū. se offe tendo. & b' facit v' paties s'm documētū christi dicēd'. Qui te p̄cussit i vna marilla. p̄le ei et alterā. q̄d itelligēdū ē s'm p̄paratiōez ai. & itdū s'm actualē exhibitiōē q̄n ē op'. Legit' d' q̄daz heremita q̄ cū q̄dā sp̄i demoniaco arrept' eum fortit i marillā p̄cussisset. & sener alterā p̄buis set. diabol' statim recessit clamās. P̄uilltas & pa tētia xp̄ianoz vincit me. Legit' etiā i polycra / to q̄ dñi q̄dā aduers' quēdā grauit' excādēscēt. ille dixisse fert. Iloq̄re iqt q̄d placz. q̄ diligētiā aurib' ligue facit iuratē. aio d'ere idiri. Quarto patia vincēre felicis corōat. Corōa n̄ dat victo rib' nisi bello p̄fecto & p̄sūato. De patia at nā scit p̄fectio. vt dic' glo. sup' Job. Naz i aduers' tolerādis aīa p̄ficiat p̄ patiaz. i q̄tū remouet tri sticiā q̄ cāt i aīo ex aduers' illaq̄. Ex tristicia. n. nascit' ira q̄ ipugnat māsuertudinē. Ex ira odiū q̄d tollit charitatē. Ex odio nascit' iustū nocū / mētū. q̄d ē d' iusticiā & eq̄tatē. fundamētū q̄ q̄d hęc oīa vitia remouet. & p̄dictas v̄tutes p̄uat ē patia. Et q̄tū ad b' dic' b. Jaco. i. c. q̄ patien tia op' p̄fectū h̄z. Dñi p̄z. q̄ patia q̄ sic ē p̄sūa

qua ois boni meret' coronā regni. vñ ap̄tus ad Heb. iij. Patia vob' necia ē. vt voluntatē dei fa ciētes. reportet' p̄missionē. Hęc at p̄missio d'cla rat' er' v̄bis Jac. i. dicēd'. Btūs vir q̄ suffert tē / prationē. q̄m cū p̄bat' fuerit. accipiet coronaz vite rē. Et iō dic' Hiero. Nō nisi p̄ patiaz i p̄let' q̄d d'z. Regnū celoz vim patif. & violētū rapiūt illō. ḡ teste v̄tate. Btū q̄ p̄secutiōez patiūt p̄p̄ iusticiā q̄m ipoz ē regnū celoz. Matb. v. Exem plū Eleazar' de p̄onib' scribaz. vir eratē p̄iect' vultu decoz'. gloriofā mortē magis odibilem virā a p̄lectēs in tm̄ dilerit bonū diuine leg' q̄ voluntarie ibat ad supplicū. & patiet' sustinēs de stinuit n̄ admittē illicita p̄p̄ vite amorē. vñ dicit. Fortit vitā excēdēdo senectute dign' ap̄ parelv. Adolescentib' at exēplū forte relinquez si p̄mpro aio fortit p̄ gratissimis ac sacrificissimis legib' honesta morte p̄fungat. q̄b' dictis occis' est. n. Matb. vi.

Post laudes patie .§. III.

tie cōter accedam' ad ea q̄ p̄nt eē remedia pa tientis. P̄nt aut' xv. adduci. Inē q̄ p̄cipuū & pot tissimū ē exēplū xp̄i. q̄ vt doceret bonā p̄nt' vi te eē p̄tēnēda. aduersa sustinuit & bona mūdi p̄t' p̄sit. Si. n. bona mūdi seq̄ voluisset. hō nimis ardēt' t̄lia appetēt. q̄i ex b' se putās felicē. q̄ dēi suū t̄lia petētē seq̄ret. Itēz si mala p̄nt' vite ex toto vitasset. nimis abhorreret hō paup̄tates. i firmitates. & alias aduersitates. & diceret q̄ ille eēt ifelix q̄ t̄lia appetēt v' h̄p̄et xp̄m nō sequēdo S; dñi fecit xp̄s. vt has falsas opiniōes ab ho minib' remoueret. vñ dic' Aug'. Dia bona fre na p̄tēp̄it hō xp̄s. vt p̄tēnēda mōstraret. & oīa terrena mala sustinuit. q̄ sustinēda p̄suasit. vt nec i illis q̄teret' felicitas. nec i ist' timeret' ife / licitas. Christ' subdit' passioi. cū alapā accepit set & ei diceret. sic r̄ndēs pontifici Jo. xvij. Ni hil ille p̄rumeliose locut' ē. s; mag' inocētiā su am tutat' r̄ndit dicēs. Si male. locut' sū rē. q̄ oīa ab eo iō scā s' h̄p̄ilit' & patiet' vt nos h̄p̄iliāg atq̄ patie h̄rem' exēplū Cipian' di. xciij. dñs nē

Ad hoc at q̄s chri. §. IIII.

stū dulci' seq̄mur. & aduersa patiet' supportem' Sciēdū ē q̄ ei' passio ad mēoriā reuocata. facit triplicē effectū i aīa. P̄rio. n. eā sanat a lāguoze tristicie. Sc̄do eleuat a longanimitate patētie Tertio dulcorat amorē interioris leticie. P̄rio eni passio xp̄i aīam sanat a lāguoze tristicie. S̄c̄do. n. h̄uana aduersitatib' sepe p̄cussa tref. ac t̄tra q̄i a sue v̄tūq̄ vigore diecra p̄sticial lā guescit. sicq̄ lāguētū mētū dīna n̄ sapiūt h̄uana & si sibi notia eē p̄spiciat. nō ex toto refugit. s; sanct' vir q̄ sic intra semeripm̄ fluctuat aduersi tate p̄fessus vt ad meliora p̄surgat. & bōi opis gressū i v̄tate figat. xp̄m passū aī mēris oculos

Capitulum septimum

ponat. q. sic dicit Bre. Si xpi passio ad memoriam
reuolet. nihil adeo durū ē qd nō eq̄ aio toleret
Ad Heb. xij. Recogitate etiā q̄ talē sustinuit ad
uersus semetipsū dictionē. i. xpm vt nō fati
gemini ais vris deficiēs. In h^o figurā erecto
serpēte. eneo in ligno aspiciēs in eū vulnera
ti a sp̄rib⁹ liberabāt. Queri. xij. Scdo extedit
ad longanimitatē patiētie. repulso. n. languo
re accidie p̄ memoriā passionis. mēs in tenē ere
cta longanimis efficit ad tolerandū diuini ad
uersa. Dñ. i. pe. iij. xpo passio i carne. et vos ea
dem cogitationē armamini. In h^o figurā mādā
uit Antioch⁹ rex. vt elephantib⁹ q̄ erāt in bello
ōnderef sanguis vne r̄ mori vt acti⁹ accēderēt
ad plū. i. Jacb. vi. Silr ad aspectū p̄ sidera
tionē sanguinis xpi q̄ ad modū vne d̄r calcat⁹
in torculari crucis. bellātes p̄ aduersitates mū
di. tentatiōes carnis r̄ diaboli. accēdunt ad re
sistendū r̄ bellandū. Tertio dulcorat amores le
ticie. qn̄. n. mēs diu aduersa sustinet. r̄ sepe ad
memoriā passionē xpi reuolet. vt ad patientiā
animet. nō ampli⁹ amara sentit. s̄ dulcedines
mētis. q̄ aliqui redūdat etiā ad sensitiuā vt desi
deret ampli⁹ pati. i. ad Cor. x. Fidelis de⁹ q̄ nō
patiet vos tētari sup̄ id qd potestis. s̄ faciet cū
tentatione etiā puentū. In hmoī figurā legit
Exo. xv. q̄ filijs israel in deserto inuenitibus
aqs amaras vt nō possent bilere. misso ligno
de mādaro de i n aquas dulcorate sunt vt bile
rent delectabiliter. Aque sunt tribulatiōes que
frequēt occurrūt i deserto h^o mūdi. r̄ in se ama
re sūt. s̄ ligno crucis misso in eis. i. meditatiōe
habita de passiōe efficiunt dulces. vt qs patiet
r̄ delectabilis sustineat. Facit ad p̄dicta qd d̄r
vñ. q. i. suggestū. vbi d̄r. Nō vos charissimi a
pio mētis p̄posito afflictōis amaritudo coar
tat recedere. cōsiderātes. quāta de⁹ r̄ dñs n̄r ies
sus xps p̄ nobis ptulerit. qd ue⁹ t̄nelijs afficiē
dū tradiderit. vt nos a iugo diaboli ce seruitutē
eriperet. h̄c ibi. Fidelis miles libet patit̄ cuz rege
suo r̄ fili⁹ cū p̄re.

Secundū remediū ē. §. v.

facta scriptura. recitās magnifica facta scōz pa
trū eozū. marie q̄ aduersa passi⁹ sūt. Ad h̄ enim
sp̄sūctis p̄ncipalit̄ voluit antiquozū facta sub
scriptura redigi vt posterū illa cōsiderātes aiare
tur ad filia sustinēda r̄ opanda. vñ dicit apls ad
Ro. xv. Quēcūq̄ scripta sūt ad n̄ram doctrinā
scripta sūt. vt p̄ patientiā r̄ cōsolatiōē scriptu
rarū sp̄m habeam⁹. Et h̄ ē q̄ d̄r Lxob. ā. H̄c
tēptationē. i. cecitāq̄ p̄misit puenire illi. vt p̄
steris daref exēplū patiētie ei⁹. sic r̄ sci iob. Est
aut̄ sciendū. q̄ maloz societas sanctū vir⁹ valz
ad duo p̄p̄ q̄ aduersa leui⁹ ferre p̄nt. P̄rio ad
augmētū meriti. dñ. n. iusti p̄ malos affligunt.
in x̄tutib⁹ crescūt r̄ i patiēdi arte eruditiores fi

unt. Dñ dicit Bre. in registro vbi erit pat̄ iētia
si deest qd toleret. ego illū abel cē nō puro q̄ cha
in nō habuerit. Boni. n. si sine malis fuerint. p̄
fecti boni eē nō p̄nt. Misericordis d̄r q̄ te⁹ suis ele
ctis puidet. dñ in h̄ mūdo ad eozū exercitiū
malos eē p̄mittit. Scdo ad purgationē peccat
ti. Aliqū. n. scōs viros p̄tingit in dei obsequio
p̄ inētia cōp̄ris aliozū laudib⁹ inanit̄ extolli
ampli⁹ q̄ dñr b̄ sua sanctitate p̄sumere. ad que
oia rep̄mēda vtilēs sūt aduersantiū calūnie.
vt si qd in vita iustozū purgandū erit erit p̄uo
rū societate tollat. Jonathas iūm⁹ sacerdos r̄
seniores iudeozū. cū eēt verati vndiq̄ bellis.
nihilominus solatiū sacrarū scripturarū habe
re volebant. Dñ scribētes sp̄sūctas dicit. Nōs
habētes solatio sacros libros q̄ sūt in manib⁹
n̄ris. i. Jacb. xij. Exēplū etiā qd ponit Greg⁹
in. iij. dial. de seruulo qui fuit paup̄ r̄ diu iher⁹
mus q̄ emebat sacros libros r̄ legere sibi facie
bat ab h̄is qs recipiebat in sui tomo pegrinis
q̄ mirabilis vitā finiuit in bonum.

Tertiū remediū ē. §. vi.

cōsideratio malozū ipunitozū q̄ als cōmisisti.
Null⁹. n. adeo iustus ē q̄ nō multa cōmiserit p̄
deū. te qd ip̄o deo miserate vt dissimulate. aut
etiā differere nōdū ē punit⁹. r̄ dato q̄ aliquay
penā habuerit nō tñ illā quā meruit. Vita et̄ q̄
i p̄nti ducit cōtūctūq̄ scā videat. plēa ē p̄ctis si
ap̄d discretū iudicē pleni⁹ idaget. Dñ. d. aug⁹.
De ef̄ vite laudabili iustozū. si ipsaz de⁹ sine mia
discuriant. Nulla ḡ pena ē iniusta q̄ etiā iustis i
feret. Et iō in ps̄ d̄r. Si iniquitates obserualet̄ to
mine. dñe q̄s sustinebit. Cris. Bon⁹ si p̄t eē i
oib⁹ bon⁹. s̄ h̄s aliq̄ mala. te pe. di. iij. §. qd ḡ. Ex
emplū de fratribus Joseph. qui descendentes
i egyptū. tūc nil mali fecerūt. tñ passi sunt ma
gnā angustā ex facto ioseph. r̄ h̄ p̄p̄ p̄ctū p̄
multo an̄ cōmissū in venditione ioseph. Dñs
dicebant. Merito h̄c patimur.

Quartum remediū. §. vii.

um ē cōsideratiō abutētū hūane felicitate. Cōit
eni h̄ies i sp̄sūctis p̄stituti i supbiā r̄ cordis
vanitatē eleuāt. ad sequēdas etiā carnis deli
cias indebite efferūt. Natura. n. hūana p̄pter
corruptionē p̄cti originalis infirma ē. vñ ad bonū
ē difficilis. r̄ ad mala p̄na. Et h̄ ē qd dicit apls
ad Roma. vij. Non enim quod volo bonū h̄c
facio. sed quod nolo malū h̄c ago. Cui⁹ causā
ibi subdit. Dideo inquit aliam legē in mēbris
meis repugnantem legi mentis mee. Lex qdē
membrorū ē lex fomitis peccati originalis. qd
naturam corrumpit. per hanc quidem legem
homo inclinatur ad malū contra rationem
q̄ ē lex mētis. Dñ ḡ cū h̄ iter. ori motiūo. inclinā
te ad peccatū. habet etiā extra motiūo

Titulus Tertius

hiane pspitad. q̄ etiā d̄ se dispōit ad b̄ er du /
plici pre ad rynnā idinat p̄cti. Et p̄f b̄ vir ali /
q̄s iuenit i pspitate p̄stitur q̄ b̄n ea vraf. Naz /
sic dic pbs. Nō ē nisi p̄tuosi viri b̄n ferre b̄as /
fortias. Maxietat q̄ alūs p̄ferūt. b̄as fortias /
b̄n ferre nesciūt. qz p̄f ea q̄ deā s̄ iclinantia ad /
p̄ctm̄. h̄nt terrm̄. qd̄ etiā ad b̄ ipellit. s̄. em̄n̄t̄i /
am sup̄ ceteros. q̄ se nō h̄ies. s̄ sup̄ h̄ies pu /
tant. p̄f qd̄ ad multa scelera 7 tyrāides erū /
punt. **Exempla** in salomone. dauid ezechia q̄ /
in pspitate grauit̄ deliquerūt in aduersitate /
ho reuerfi sunt ad deū. vñ 7 salon p̄stea fecit /
librū eccl̄iastes. quē h̄brei intitulāt de p̄ni. sa /
lomonis. Et b̄ etiā dicit Amb. 7 Hiero.

Quintū remediū ē. §. VII.

consideratio mutabilis 7 miserabil̄ itat̄ vite pre /
sent̄. **Fact̄** ē. n. mūd̄ iste ad modū cuiusdā ci /
culi. sic dic qdā pbs. Et b̄ qd̄ verū ē nō q̄tum /
ad mortū celi ad quē sequit̄ successio t̄pis. s̄ q̄ /
tum ad p̄tinuos mot̄ 7 diuersos euēt̄ q̄ eueni /
unt circa h̄iēm. vt verū sit s̄m p̄m q̄ p̄tinuū /
motū sup̄iorū seq̄t̄ p̄tinua trāsmutatio inferio /
rū p̄f qd̄ h̄iana vita p̄tinue labit̄. 7 in qdā agi /
tatione p̄sistit. vñ dixerūt q̄ ex motu celi 7 t̄pis /
adiacētia relinq̄bat in re t̄pali qdāz tal̄facio /
7 dispositio ad corruptionē quā ap̄ ellauef̄. qñ /
ē aut̄ mūd̄ iste sub b̄ ordie talit̄ p̄stitur. vt nō /
h̄o men̄ affectū fingam̄ credētes h̄ac vitā h̄i /
eē p̄cessaz p̄ req̄e 7 habitatioe p̄rie. s̄ potius ex /
h̄is aduertam̄ eā eē datā p̄ qdā nauigio trāse /
untū. 7 ad t̄ps p̄grinatū. 7 sic cōpellam̄ aliaz /
meliorē vitā credere 7 illā desiderare. 7 i b̄ mun /
dus ē optime p̄stitur. Nā si stabilior foret 7 p̄ /
sp̄era sp̄ daret. h̄iēm nimis traheret ad sui di /
eptionē. seu ad se diligēdū. 7 t̄nc nihil aliū q̄rēt /
q̄p̄ ocul̄ cernēt. ac p̄ b̄ celū p̄deret. ad qd̄ habi /
tandū fact̄ ē. S̄z dū vita p̄ns nō i eodē statu p̄ /
manet 7 freq̄nt̄ aduersa p̄piat. h̄iez quē sic fre /
q̄nt̄ p̄terēdo agitat. ad aliū diligēdū p̄pellit. vñ /
dic̄ Bre. **Ipe** mūd̄ dū tot amaritudibz cruciat /
dū tot calamitatibz igeminat qd̄ aliud nisi vt /
nō ametur clamat.

Sextum remediū ē. §. VIII.

consideratio diuine miserationis q̄ vt dic̄ Bre. q̄sdaz /
b̄ t̄ p̄cedo ferit. 7 q̄busdā p̄cti vt i p̄petuū feri /
at. sic. n. p̄ Jo. d̄ ap̄c. iij. Ego q̄s amo. corripo /
7 castigo 7 ap̄ls ad h̄eb. ij. dic̄. Flagellat̄ oēs fili /
um quē recipit. Quare aut̄ necē sit dei filios in /
hac vita flagellari cā ē. qz nō ē i hac vita tā iu /
stus q̄ nō cōmittat aliq̄ p̄ctā leuia q̄ 7 si nō me /
reant̄ penā efnā. necē ē t̄n ea aliq̄ pena puniri. /
qz nullū p̄ctm̄ trāsit̄ ip̄iūtū. **Difficordit̄** ḡ agit̄ /
cū h̄iē qñ p̄ctā sine q̄bz i hac vita n̄ viuūt p̄ ali /
q̄ aduersa purgāt vt i alia vita a penis lib̄ erit /
stat. vñ dic̄ Bre. q̄ signū misēf̄ di ē qñ q̄s cul

pa p̄petrata mox diuine vltiōe punif̄. **Est. n. ma /**
gnū argum̄tū q̄ ad maiora b̄a illos p̄suat q̄s /
p̄ntibz bonis p̄uauat. qz nisi corrept̄ t̄ h̄edratē /
dare dispōeret. erudire eos p̄ molestias n̄ cura /
ret. vñ dic̄ sene. i li. d̄. puidē. q̄ t̄ ad bonos vi /
ros n̄ h̄z aim̄ m̄nū s̄ p̄nū. **Pres. n. i sinu fili /**
os fouēt. 7 eos t̄inulcēdo p̄ iernā lāguescē fa /
ciunt. **Pres. ho filios labozibz 7 exercitijs agitā /**
tes p̄bat. vt eruditiores fiāt. **Ve ḡ t̄ p̄ ē h̄is. /**
q̄s p̄ flagella emēdādo castigat. **Ph̄ d̄z p̄uerb̄. /**
xij. **Qui p̄cti x̄ge odit filiū suū. q̄ at̄ diligit in /**
stant̄ erudit. vt ḡ t̄ h̄os q̄s i filios recipiat eru /
diat. **x̄ga flagellatiōis vrit̄. p̄ quā stulticiā col /**
ligatā i corde p̄ueri. i. h̄is p̄uerilit̄ viuēt̄ fugat̄ /
sic d̄z i eo. li. p̄uer. **Fac ad b̄ qd̄ h̄et̄ t̄ p̄. di. i. si /**
p̄ctm̄. vbi d̄z. **Ab electoz suoz sordibz t̄ curat /**
p̄ctoz suoz maclaz t̄pali afflictioe abstergere /
q̄s i eis i efnū n̄ vult vidē. i. p̄uiter̄. **Ex̄plū i ma /**
ria vxore aaron p̄cussa lep̄ p̄t̄ m̄muratiōez. **Ad /**
b̄ figurādū legif̄ **Exo. xij. q̄ egyptū labozibz et /**
molestijs tādiu iudeos afflixerit q̄ eos p̄pulef̄t̄ /
egyptū relinq̄re. 7 ad sacrificiū deo t̄p̄t̄ itra /
re. dicēte scriptura **Exo. xij. Orgebāt egyptū po /**
puli isrl̄itici d̄ fra sua exire. **Per egyptū q̄ m̄ /**
p̄rat̄ tenebra significat̄ m̄f̄ tenebrōl̄ q̄ p̄ mul /
ta aduersa q̄ aduersū h̄iez mittit. euz a se exire /
facit. 7 q̄ ad deū fugiat̄ q̄ iuitū cogit̄. **Sim̄ illud /**
Bre. Mala q̄ nos b̄ p̄mūt ad deū ire nos cōpel /
lunt. **Ad b̄ etiā facit̄ illud **Dee. Ecce sepia vi /****
as tuas spinis t̄. ibi vide 7 illd̄ **Luc. xij. Exi /**
in vias 7 sepes. 7 cōpelle intrare.

Septimum remediū. §. IX.

um qd̄ ē cūctū p̄cedēti ē consideratio diuine p̄ba /
tōis. qz t̄ i hac vita aliq̄s felices fac̄. q̄ eoi nul /
la aduersitate p̄mit vt eos mis̄os i illa vita cō /
stituat. **Null̄ ē. n. tā a d̄o auerf̄ q̄ n̄ aliq̄ d̄ gene /**
re bonoz faciat. 7 cū nullū bonū sit qd̄ sua vetri /
butioe careat. t̄ndet̄ t̄ p̄ p̄mio n̄ magna bona /
alteri vite qz p̄miū nimis excedēt meriti. s̄ cō /
cedit aliq̄ p̄sp̄ra vite p̄nt̄. q̄ s̄nt̄ p̄ua bona. **Et b̄ /**
ē signū et̄ne d̄anatiōis sic dic̄ Bre. **Lōtinū m̄ /**
q̄r. **Successus t̄pali ē certū fut̄e calamitat̄ indi /**
cū. **De b̄ di iudicio occto 7 t̄n iusto **Hieremi /****
as cū d̄o disputās q̄nt̄. **Quare inq̄t̄ via ipiorū /**
p̄sp̄rat̄. b̄n ē oibz q̄ p̄uaticāt̄ 7 male agūt. plan /
tasti eos 7 radicē misēf̄t̄. p̄ducit̄ 7 faciūt̄ fructū /
p̄p̄es tu ori eoz 7 longe a corde eoz q̄si dicat̄ /
Imp̄q̄ p̄sp̄rari vident̄. qz tu t̄ firmas eos in /
t̄pali bonis. 7 in eis p̄ficiūt̄. si te inuocāt̄ pro /
h̄mōi acq̄rēdis. p̄p̄es eozū eraudit̄ioni. 7 a ver /
beratione renū eozū longe. **Unde hic t̄ndet̄ et /**
p̄cat̄. **Cōgrega eos quasi gregem ad victimam /**
q̄si dicat̄. **Ad victimā infernal̄ pene. velut grex /**
porcorū sunt̄ cōgregandi. 7 t̄nc sanctificabis eos /
id est. te in eis vt sanctus. et iustus appareas. /
vlascendo te t̄ eis in die occisionis eozum.

Capitulum septimum

De Breg. In iustis ad debitam mortem currere, est
frenas voluptatibus utitur, quod et vituli qui inacti se
i hilem pascuis relinquunt, bene dicitur Sene, in libro de
pudicitia. Nilhil inquit infeliciter eo, cui nihil accidit
aliquid aduersi, male, nisi iudicauerit de eo. Fac
ad hoc quod habet de peccatis, inquit, Quid ergo turbamur. Ne
mo videt malos prosperitate habere, turbetur. Non potest
malus in omnibus esse malus, sed habet aliquam bonam partem remu-
neratam ipsi prosperitate, ut in alio mundo plene pu-
niamur. Exemplum de diuitem epulone sepulto in inferis
no, cui dictum fuit. Receperis bona in vita tua,
Luc. xvi. Exemplum etiam de illo ubi hospitate est b.
Ambrosius, vadens romam qui se habuerat magnam prosperi-
tatem, et post recessum Ambrosius, et sociorum ad admo-
nitionem eius, absorptus est a terra cum omnibus ad se pertinens
tibus, et remansit signum, profundissima fouea.

Octauum remedium est .s. xi

Consideratio ingratis et recitatio, quam inducit statim pro-
spira. Demetria mirabiliter incurrit homo pro prosperitate
te arridere sibi, quod fors et in presenti tamen est. Sed, non, sen-
sualis qui nimis in delectationibus sensum delectat so-
lum ad hoc, et nunc mouet, non extendit se ad futurum tempus
aut non putat quod futurum tempus aliquid fecerit quod presentis
nunc habeat. Et ideo mox bruti solus apprehendit
quod sentit, et sic aliquid non nouit quod quibus sensibus pro-
sentia offerit, propter quod his quibus delectatio liberet
vehementer affectus, ea sola cogitat sine successione
pro. Si in hoc magna hinc stoliditas, qui tanto flura-
tis errore decipit non considerat quod ea qui in tempore agant
pro successibus immutat. Carnalis voluptas iuu-
tate delectat sed si firmitas aut senectus aduene-
rit, quod alter vult vitari non potest corpus perierit,
cui mox carnalia aut desipiunt aut deficiunt. Ecce
omnia carnis oblectamenta, quae cito hinc fallendo
derelinquunt. Diuitie homini sufficientiam permittunt,
sed haec permittio sola est incerta. Larronum, non infidus
ac fortuitus euenit et periculum subit, non suos posses-
siones deserendo fallit. Frequent, non, sic facta scriptu-
ra testatur, diuitie congregant in malum domini sui, tunc quod
ad laborem et solitudinem accipiunt, et cum timore possi-
dent, tunc etiam quod eorum abusus vitetur ad pernitiosos
fines reducit, sic sepe tocuit experientia. Hono-
res hominem in sublimi ponit, sed diu in alto eum sta-
re non sinit. Montibus, non, valles se adiungunt, nec
mons sine valle fuit, sic nec elati diu sine de-
pressione manent. Dis, non, qui se exaltat humiliabit, aut ve-
ritas in eum. Honosa plures claritate genitorum tribue-
videt, sed frequent mestitia adducit et dolorem, et vnde
pro gloriis se habere credit, ideo frequent patitur ingratiam
In cunctis ergo humana prosperitas hinc decipit, et se fal-
sitas ostendit, quod qui exteri se habere praedit, facit suis
amatoribus non tribuit. Exemplum de diuitem cuius ager
vires fructus attulit cui domum fuit. Stulte animam
tuam hac nocte reperiet a te et Lu. xii. Ibi vide.
Et qui facit prosperitas hinc qui fatum ostendit. Ambrosius, su-
per lucam in dea parabola dicens, Sic qui per insaniam mente

translata sunt, non iam res ipsas, putat se, sed passiois sue
fantasias videt, ira etiam in eis auari vicul cupiditas
dicitur astricta se aurum videt, se redditus computat
grati autem quod sole inuenit et cetera. Et hinc de xlvij, sic hinc.

Nonum remedium .s. xii.

Consideratio breuitatis temporis quod in aduersitate conspi-
cit. Tempus, non, vite presentis breue est et quasi momentaneum in pa-
tione vite eterne. De hoc dicit Iacobus, in canone suo, c. iij.
Quid, non, est vita nostra nisi vapor ad modicum patens
Et in Esa. dicente domino prophete qui clamaret, quid
clamabo inquit. Clama, Dis caro fenii, Fenii qui
de cito decidit, et caro breui tempore marcescit. In
breui ergo tempore diu praedit aduersa non praesent. Ex bre-
ui ergo tempore breuis erit patientis aduersitas, vnde
dicit apostolus, iij. ad Cor. iij. Ad quod in presenti est inome-
taneum et leue tribulationis nostre modum in sublimi-
tate operatur in nobis eterne gloriae pondus, quod, non, dicit eterne
gloriae pondus, tunc dicit ei quod dixerat momentaneum
et leue tribulationis nostre. Nam id quod in presenti est mo-
mentaneum et breue, virtute patie commutat in eterne
Ex hoc dicit leue, sed ad portandum commutat in pon-
dus gloriae quod tanto erit suauior, quanto ponderosior, i.
intensior. Felix commutatio et penitus haec mutatio
terre excelsi de breui et transitorio ad eterne, de le-
ui pena ad imensitatem gloriae peruenire. Signatur autem
subiungit apostolus leue ad momentaneum quod quantum tribulatio sit breuis in tempore, sepe tamen tribulatio deo as-
sistit ut leuius tribulationem ferat. Praesentia ergo diuine com-
solationis etiam ipsam momentaneam tribulationem alleviat
propter hoc bene dicit apostolus, quod deo facit cum tribulatione peruenit
vnde Esa. xliij. Cum transieris per aquas tecum ero, et flumina
non operiet te, et cum ambulaueris in igne non comburent te, tres
pueri, socer daniel, s. ananias, azarias et misael
quod noluerit adorare statuam, misit se in fornacem ar-
dentissimam, sed valde modicum steterunt. Et etiam pro
illo modico non perierunt eos ignis sed profusi sunt
rore celesti. Dan. iij. Sic homini et si ponit in ma-
gnis tribulationibus, quod noluit se mundo conformare
et iustus propter obediit, modicum durat tribulatio, et
tunc etiam mirabiliter a deo solatur, sic christo agonizanti in
orto in oratione apparuit angelus confortans eum.

Decimum remedium .s. xiii.

diuina consideratio nobilitatis proprie naturae, ad quas
exteriora aduersa non perungunt. Aduersa, non, qui di-
uitias tollit non animi, sed fortitudo bona diripiunt. Non ergo
homo torquetur in aduersis, sed potest deo a presentis infidus
securus erit, quod sic dicit Sene. Si uera fortuna
sunt infidie et quasi viscata beneficia, quod, non, sub fluctu
antibus bonis fallacis fortune latebat, succedens
mutatio detent. Narrat Valerius Maximus de
Crasso qui propter magnitudinem diuitiarum locupletis
nomen accepit, inopia subsequente appellatione eius de-
decoris sortitus est. Nam cum egenus ambularet ama-
ra suggillatio non carebat, ab occurrentibus enim
derisorie diues salutabatur, Inter aduersa quae ab

Titulus Tertius

honoribus tepimur. nihil ab honorato demit. nō
eni honor ē i honorato. s; i honoratū opatōe. **Ni**
hil g̃ p̃dit anim' ver' q̃ vanitati n̄ cupit inflari
nō. n. honor hōi tribuit v̄itatē. s; opinionē q̃ tā
to ē fragilior. q̃ro multitudo q̃ te hōie opinat ē
mutabilior. **In**finiū. n. mōis. aut p̃suasiōibus.
aut circa rē n̄ mutatā accidētibus mutat. vulgi
opinio mutat. **Ex**emplū d̃ x̄po q̃ d̄nica in ramis
palmarū fuit ita honorificat' et magnificat' in
p̃p̃lo iudeoz. et sequēti feria sexta ita abhōiat' et
despect'. et mortu' ē. **P**arrat etiā **Valer'** d̃ q̃dā
alio noie **Crasso** q̃ tāta i consulatu claritate reful
sit. vt senat' p̃fon' diceret. **De**ide p̃p̃li opinio
ne mutata aū toti' romani vulgi aspectū ma
nib' carnificū fuit lacerat'. **I**re accidētia egritu
dinū et icōmoda senectutū tm̄ corp' frangūt ad
aim at n̄ attingūt. **C**orp' n. instrumentū ē anime
maxie i acq̃redo v̄tutē. **N**ō refert aū quale sit
instrumentū v̄ cuiusmōi matie. dūmō defuiat
agenti ad effectū sui opis. **A**nim' at ordiat' eū
corpe fracto. sic sano v̄tū ad v̄tutē. imo cor
pus validū frequēt i firmis ais occasio ruine ē
Dn̄ **A**mb. **N**ō nocet corpi iuuat sp̃m. egritu
to carnis pctm̄ repellit. **L**uxuria et p̃spitas pec
cati obolet. i. nutrit. d̃ pe. di. iij. **N**ō g̃ aduersa
q̃cūq; p̃nt aim tāgere. nisi qn̄ i eis imergit. v̄n
Sene. i. li. de ira dicit. vt supior ps m̄ndi et ordi
natio et p̃p̃nq̃oz fiderib' non ipellit rēp̃tate. et
caret tumultu oi. iferioza x̄o fulminat. **S**ic s̄b
limis anim'. s. p̃ v̄tutē. sp̃ ē q̃er' et trāq̃lla stati
one locat'. **E**t d̃ p̃bat idē s̄ i eodē li. q̃ sapiens
nihil p̃t p̃dere. qz oia i se reposuit. qd̃ p̃bat exē
plo cuiusdā p̃bi. q̃ capta ciuitate sua. cū oia p̃
didisset etiā filios veniēs ad aliā p̃riam. intro
gat' an aliqd̃ p̃didisset. **R**ndit nihil. **D**ia eniz
mea meci s̄nt. **E**t loq̃bat de v̄tutib' et scientia
In h̄ figurā legit **Job**. iij. **D**nm̄ x̄pm̄ sic
pedib' sup̄ v̄ndas ābulasse. ad inuendū q̃ di
uin' hō sup̄ h̄mōi m̄ndi varios euēt'. tāq̃ sup̄
fluctuātes v̄ndas pedes suozū affectuū d̃z h̄e
eleuatos. **D**ocāt hō asseqt' qn̄ p̃ cōtēplationez
ad diuina cōsurgit. **L**uc. n. aduersa non timet.
Dn̄ **Job** dicebat. **D**one me iuxta te. et cui. vis
manus pugnet cōtra me.

Undecimum re. §. XIII.

mediū ē cōsideratio penaz. q̃s m̄ndani hōies su
stinētū pctis adiplēdis v̄t̃palib' acq̃redis. **Di**
tem'. n. q̃ hōies m̄di vt adiplē possint sua d̄s̄
ria. aut aliq̃ lucra dānosa facē. ifinita picla sub
eunt q̃tidianis cruciatib' affligūt. mortib'. iti
nenb' et piculis mar'. et latronū se exponunt. et
frequēt cōcupita n̄ assequūt. s; p̃ m̄ltos labores
q̃s i h̄mōi conatib' h̄nt. cruciatū gehēnalē pro
fructu recipiūt. **D**n̄ d̃ **Eccl.** xxi. **D**ia peccantiū
cōplātata lapidib'. et i fine illi' iferi et tenebre et
pene. **A**d **Isam.** **D**ia peccantiū ē lapidosa et diffi

cil' ad trāfēndū. **E**t finin' ad quē reducit ē 'colo
rib' plen'. et h̄ ē qd̃ dicit dānati **Sap.** v. **L**allari
lum' i via iūqtat' et p̃ditōis. ābulauim' vias dif
ficiles. viā at d̄ni igrāuim'. **S**i g̃ tot aduersa lu
stinēt p̃ his noxiis acq̃redis. ad q̃ frequēt seq̃t'
p̃na etne dānatiōis. magnū remediū dat iustū
ad sustinēdū patiēt aduersa p̃ vita bona et b̄tā.

Duodecimū reme. §. XV.

diū ē cōsideratio irritatiōis et tristitie quā icur
rit hō p̃ ipariā. **D**bi sciēd' q̃ hō h̄z dupler gene
rale remediū. ad qd̃ d̄z recurrē qn̄ aduersa patiē
Dn̄ q̃dē ē regl' p̃p̃rietōis p̃ quā p̃ suos mor'
cōpescē et ifra p̃p̃rios lites se tenē. **D**z. n. hō v̄n
nū tōis sp̃pōderare oib' hōis extrinsec' et vidicū
q̃rūctūq; iniuriā. q̃s tāq̃ magnanim' d̄z p̃uipē
dere et a mēoria repellē. **T**ic. n. i mēte lita q̃er' ent
nulla modestia agitat'. v̄n d̄z d̄ **Oct**auiano. q̃
oim recordabat p̃c̃q; iuriā. **A**līd̄ remediū
efficaci' et p̃ncipali' ē regl' etna q̃ ē ip̃e v̄. **D**n̄
eni hō p̃ v̄tutē rōnis sibi n̄ sufficit. h̄ūanis siq̃
dē subsidū v̄ndicū v̄ficidētib'. aim d̄z ad v̄tum
leuare. et ab ip̃o q̃ sol' ē adiutor i m̄bulatiōibus
subsidū p̃tē. **D**n̄ malignis mouētib' finōes
aduersus iustos. et iacta penetrātia corda. p̃ā.
S remediū p̃suadet dicēs. **F**acta cogitātū rui
i d̄no et ip̃e te enutriet. **D**n̄ b̄n legit fecisse iosa
phat rex iuda. q̃ audito q̃ multitudo maria d̄
eū veniebat. a q̃ nullo h̄ūano subsidio poterat
se defendere. totū se cōtulit ad rogādū d̄nm̄ dicēs
En̄ ig̃rem' qd̃ agē v̄tebam' s̄ solū residui h̄m̄
vt oculos n̄ros ad te erigam'. **q̃. palip.** xx. **S** du
duplici refugio p̃uat se hō p̃ ipariā. s. rōis et dei
Nihil at hōi piculosi'. et dānosi' q̃s irruētib' ad
uerfuitib' dare se ipatie et despariōi. **Ex**emplū in
achitophel. qz ex eo q̃ n̄ fuit factū s; cōsilū suū
tāto colore cōstet' ē q̃ seip̃z suspēdit. **q̃. re.** xvij

Tredecimuz reme. §. XVI.

diū ē cōsideratio necitāt' patiēdi qz aliter ad re
gnū dei nō puenit. **D**n̄ d̄z in actib' ap̃lorū. ruiū
ca. **D**er m̄ltas tribulatiōes oportz nos itrare i
regnū celozū. **M**agna. n. bona nō acq̃runt' nisi
magno labore. aut magno p̃cio seu valore. **E**c
ce vt lucrer' rē frenā. maria trāsis. spacia fratū
pagis ifiniū piclis. laborib'. sudozib' te expōis
q̃stomag' si ten' et celi acq̃rē velis. **D**erito g̃ ali
q̃ aduersitate exercitādū sum' q̃ tot b̄da reuā'
v̄n dic' **B**reg'. **S**i illic dulcia petim' necē ē vt b̄
p̃n' amara toletem'. **E**t **Z**ug' dic'. **Q**uid miruz
si flagellat custodiēs puulos d̄ns. q̃s grā deus
querit h̄redes. **D**n̄ g̃ dicitū ē in eccl'astico vsq;
in tempus sustinebit patiens. et postea reditio
iocunditatis. qd̃ de eterna iocunditate inteli
gendū est. et q̃ indubitanter credas de hac vita
alr nō posse trāsi i. **E**trende q̃ ille q̃ erat d̄ns.
et cui nulla p̃na v̄tebat. quia peccati non fecit

Capitulum septimum

nec inuētur e' colus in ore ei', vt dicitur Esa. nō aliter
de b' mūdo trāsiuit. Dñi discipulis eūtib' i einauf
arguēdo dicit. Nōne opuit xpm pati sic. 7 ita
intrare in gl'iam suā. Ad b' sūt q̄plime auctori
tates. vt dicitur Mat. v. Beati q̄ psecutionē patit
unt p̄p̄ iusticiā 7 Job. v. B'nis q̄ corripit a' to
mino. Et Jacobi. i. B'nis vir q̄ suffert tēptatio
nem. 7c. Et. i. Pet. iij. Si q̄ patimini p̄p̄ iusti
ciā b'ri. Ap̄ls hāc om̄iaz neciā oñdit. q̄ ad tbi.
iij. vicēs. Dēs q̄ pie volūt viuere in xpo iesu.
necē ē vt psecutionē patiant. Et lib'rius papa
Mat. x. Qui pseuerauerit in finē b' salu' erit.
Dñi nāq̄ b' pseuerātia est nisi a' b' tute patie.
qm̄ fz apln. Dēs q̄ pie volūt 7c. vj. q. i. sugge
stum. Et Aug'. q. e. s. ē 7 aliud gen'. Est psecu
tio iusti v'la leone i ipetu. v'la dracone i ihdīs
id ē v' manifesta vt p tyrānos. v' occulta vt
p mala exēpla hōim. Dñi oēs clamēt. De' i ad
iutorij meū intēde. Erēplū in Azāro vlcero so
In Breg. papa tā infirmo. 7 in alijs multis.

Quartūdecimum. §. xvii

remediū ē cōsideratio diuine puidētie. se exten
dens ad oia q̄ circa hōies dīspōnūt. Vbi sciēdū
q̄ diuina puidētia includit duo. s. cognitionē
7 eorū directionē in finē. Cognitio q̄dē
ē v'lis 7 pfecta ptingēs vsq̄ ad minima rei. fm̄
illud q̄d dicit dñs Luc. xij. Capilli capitis v'ri
oēs numerati sūt. Cū. n. de' agat p̄ intellectu
ad tm̄ se extēdit ei' cognitio ad q̄tm̄ se extēdit
ei' cālitās. Cū autē de' sit primū 7 v'le agēs. eius
cālitās ad oia entia se extēdit. nō solū q̄tm̄ ad
spēs rerū. s. etiā q̄tm̄ ad indiuidua. 7 q̄cūq̄ idū
uiduis accidit v' accidere pnt. Accē ē g' om̄ia
h'c ei' cognitioi subiacere. Dñi de' diuina sapiē
tia dicitur Esa. viij. Attingit a fine vsq̄ ad finē
fortis 7 dīspōit oia suauit. q̄cūq̄ g' agit circa crea
turas q̄tm̄q̄ minimas a deo ē pūssū. cū nihil
sue sapie occūti effugiat. Nā sic dicitur Heb. iij.
Dia nuda 7 apta sūt oculis ei'. Alteri' directō
rerū in finē q̄ in noie puidētie ipozat ē q̄dā or
dinatio in. cū de' sit finis oim̄ creaturarum
7 maxime rōnalis q̄ vsq̄ ad p̄ticipationē sue le
atitudinis nata ē ptingere. Ex autē de' ordinet
hōiem in seipm̄. se ei' p̄ fine exhibēdo ē signum
ineffabilis dilectionis. Nā cū de' sit finē bon'
fīmū bonū hōis ē ad ipm̄ puenire posse. Deus
g' q̄ ē rerū oim̄ cognitor 7 earū in seipso ordina
tor. cognoscat inelurā b' tūris hōiane. vñ int' dūz
ei' subtrahit extiora bona. 7 aduersa imittit eo
q̄ cōsiderat h'c expedire ad cōsecutionē etne fe
licitatis. Predictis igit' diligent' inspectis. hō in
aduersitate cōstitur' d' cogitare aduersa q̄ sibi
eueniūt eē cōgnita a deo. nec ea casualit' eueni
se. Insup cōsideret deū esse patrē suū 7 ex hoc
pium pūssorē q̄ nihil sue creature inferret. vel
euenire pmitteret. nisi q̄d sibi ad salutē expedi

te cognosceret. Et. n. filiū diligūt. 7 vim flagel
li q̄ filium verberat nouit. Et p̄dicra cōsideratio
ne hōmo int' filios dei se constituit aduersa sus
stinens. Et tunc pro certo teneat ea ad salutē
anime deo disponente ordinari. fm̄ illud apli
ad Roma. viij. Diligentibus deum omnia co
operantur in bonum. Exemplum. Moyse per
cussio egyptio 7 rep̄hensio hebreo diu exulauit
in terra madiā. pascens oues Betho soceri sui
tandem per diuinam puidētiā deus phara
onis constituit. princeps iudeorum efficit. et
diuini allocutionib' vltra omnes amicos dei
perfruitur. David infantulus ab hominibus de
spectus. s. ante oculos diuine puidētie ma
gnus in regem assumit. i. Reg. xvi. Et post mul
tas persecutiones a saule perpeffas regnū tem
porale consequitur. 7 postea eternum.

Quintūdecimū. §. xviii

7 vltimū remediū ē cōsideratio fructuū q̄ ex
aduersitate cōsequūt. Fructus autem pnt nūe
rati. vi. quorum tres pertinent ad peccatores q̄
ex aduersitate corrigunt. Prim' est intellectus
excecati illuminatio. Scdus voluntaris depra
uate permutatio. Tert' concupiscētie refrenat
io. Primo ergo ex aduersitate intellect' illumi
nat. Circa quod sciendum. q̄ oculus aie ad vi
dendū ea q̄ sunt agenda est intellectus. Est enī
sicut lucerna in tomo. p̄ quā cernunt' oia q̄ i ea
sunt. q̄ si extinguit. iā oia in tenebris sunt. 7 ni
hil v'ri p̄t. sic 7 si lūine itellect' obtenebrescit
q̄cūq̄ in te erit tenebrosū erit. Quē illud q̄d dicitur
euāgelio. Si ocul' tu' fuerit neq̄. s. per lūminis
p̄tuationē. totū corp' tuū tenebrosū erit. Dia
bol' autē volēs hōiem totalit' p̄dere. in tenebr'
p̄ctōz iapit ab itellectu q̄ ē lucerna. vt ipm̄ ob
sturet ne videat q̄d agendū sit. s. n. habito fa
cile ē ei hōiem dūcē q̄ vult. sic q̄ dū rerit cecū q̄
cūq̄ se h'rat cecū facillit' trahit. Exēplū i Na
buchodonosor q̄ in p̄speritate cōstitur' in tantā
mentis cecitate' reuenit vt superbe diceret. Nō
ne h'c ē babilon magna. quā ego edificauit i ro
bur fortitudinis mee 7c. S. hoc dicto fuit ita
a deo punit'. vt amisso vsu rōnis. verret in bestia
m. q̄tm̄ ad estimatiouē aliorū aspirantium
eū. vñ cū bestijs i deserto habitauit p. vij. ipa. i.
ānos. v' fz alios. i. septē mēses. Dan. iij. d. pe.
di. i. s. ex his itaq̄. Scdō ex aduersitate volun
tas deprauate i meli' cōmutat. Aliqñ. n. cōtin
git q̄ hō reb' rpalib' dedit tm̄ imergit i earū
amorē q̄ nullis p̄suasiōib' monit' seu p̄dicatio
nib' euelli pōt. s. i se p̄abilis cū mūdo videt liga
t' fm̄ illō p̄. Cōglūnat' ē i fra vent' me'. Aliq
ho ad mod' frestrū aialit' r̄pētū q̄ a fra eleuari
n pnt. trēs 7 caduc' ihiāt 7 adhrēt. Tūc at ira
scēq̄ dei signū ē. sic dcm̄ ē s. si sic lassat' hālenis
libere agāt. q̄cūq̄ eorū voluntari placitū fuerit

Titulus Tertius

nulla aduersitate cōcussi. **H**is. n. tanq̄ despāq̄
diuina seueritas acri' supplicii refuat. **D**n pul
cre dic Dale. mā. **I**ero gradu ad sui vindictā
diuina pcedit ira. **L**arditateq̄ cū supplicij gra
uitate cōpēsat. **E**t in **E**sa. xvi. ca. dz. **M**isere
mur impio ei. s. in hac vita nō aduersando. **E**t
postea subdit. **nō** dediscat facere iusticiā. **E**t se
cundo **J**ac. vi. **N**ō finire p̄ctōnib; ex sua. i.
ad sui placitū agere. s; stati vlnonē adhibē mā
gni bñfici' indigni ē. **N**ō. n. zc. **E**t **A**ug. **N**ihil
ifelicis in infelicitate peccantiū. q̄ penal' nutri
tur impietas. **z** mala voluntas velut hostis inuēri
or rotat. **S**athas rex iuda pessim' fuit sup
oēs reges iuda. **z** diutius regnauit multa ma
la faciendo p̄p̄ q̄ tandē capt' a rege assyriorū
z ductus in babiloniā i carcerē. **z** uersus ad ve
ram patriam orās exauditus fuit **z** reduct' i hie
rusalē in regnū suū. q̄ **P**arahp. xlii. **T**ertio ex
aduersitate p̄cupia refrenat. **L**ū. n. corp' p̄ fla
gella ardent cor circa libidinis delectatiōes nō
vagat. **N**ō. n. vacat de carnalib; cogitare. **E**t b
ad hōnū interioris hōis pcedit. **D**n dic **B**reg'.
Quis nesciat q̄ multo meli' ē ardere flāmis se
brium q̄ igne vitiorū. **z** tñ cū febre corripim'.
medelā q̄rim' ac vitiorū estū q̄ occupare nos po
terat cōsiderare negligim'. **V**idem' immanissi
mas bestias a marinis voluptatib; coacti to
loris metu. **F**ili' pdig' accepta portioe substan
tie dū oia cōsumpsisset i regioe longinq̄ viuēdo
luriose. nccitate famis v̄gēre ad p̄rem redūt
relicis voluptatib; suis. **L**ū. xv. **I**nuū patri
legit. q̄ cū qdā de fornicatiōe fortiter rēptaret.
nec ieiunjs. vigiljs. **z** orōnib; cessaret rēpta
tio. **t**ādē abbas suus p̄cepit alijs monachis q̄
multas ei molestias faceret. **z** cū b̄ eū accusaret
tanq̄ ip̄e alijs fecisset iniurias. **Q**ui p' aliq̄d rē
pus interrogat' ab abbate si ampli' rēptaret. re
spondit mihi viuere nō h̄. **z** fornicari libet. **A**liq̄
z tres fruct' vident' p̄tinere ad iustos q̄b' eri
am expedit sufferentia h̄re circa penarū exerci
tia. **E**t ē prim' fruct' argumētū expiētie. scōs
scuti custodie. tertius p̄miū gl' e. **P**rim' g' fru
ctus ē argumētū expiētie. q̄ q̄s expit' p̄rias vi
res. **N**emo. n. dic **B**reg'. **Q**ui p̄ficat int' p̄spera
p̄glit. p̄p̄ qd̄ recipiūt aliq̄ q̄ gliant se mltas v̄
tutes h̄re. vitjs se nō s̄biacere. nulla aduersita
te fern. **S**z tales interdū si ex aliq̄b' iniurijs il
latis se tangi cōspererint. p̄tin' in v̄ba crūmes
lie v̄l signa importantie p̄cipūt. **E**t iō dz **E**cci
xvii. **D**asa figuli p̄bat fornax **z** hōies iustos rē
ptatio tribulatiōis. **N**ō. n. artē gubernādī ma
re trāquillū aut vētus obsequēs ondit. s; cū flu
ctus inundās gubernacula eruperit. v̄l vē' vali
dus. nauē cōcussit. **S**athan a dō penitit p̄tātē
q̄ in **J**ob manū mittere posset ad b̄ q̄ d̄ ipo ex
perimētū sumeret **J**ob. i. **S**cōs fruct' ex aduer
sis sequēs iniustj. ē scuti custodie. ap̄lus. q̄. ad

Coz. xij. testat. q̄ ad sui custodiā dat' est ei stū
mulus cornis. **L**ui' rōnem ibi assignat dicens
Ne magnitudo reuelationū extollat me. **D**n
cū dñm ter rogaret v̄l stimulū a se auferret. et
dixit sibi. **S**ufficit tibi grā mea. q. d. **E**sto p̄ten
tus si te per aduersa flagellatū tibi gratū p̄ser
uo. **H**oc p̄culdubio p̄ expiētiā videm' q̄ fre
quēter scūs hō. nisi sub disciplina aliq̄ arceat.
faciliter ad aliq̄ plabit'. **N**atura enī humana
p̄pter sui corruptiōnē p̄cliuoz est ad vitia q̄ ad
v̄tutes. **z** iō statim ip̄a sua libertate aburit. nisi
aliqua aduersitate terreat. **D**n dicit **B**reg'. de
Salone. q̄ idcirco coz salonis funditus sapiē
tiam deseruit. qm̄ eum nulla exterius disciplina
custodiuit. **L**egit' d̄ quodā q̄ orās **z** recōmēdās
se b. **L**ixime marryri de cāthuria p̄ sanitate ob
tinēda. cū recuperasset. dubitās v̄ruz v̄tile esset
sue sue. orauit. v̄t reuerteref ifirmitas si aie sue
v̄tile foret. **z** reuersa ē. **T**ert' fruct' ē p̄miū gl'e
Obi sciendū ē. q̄ iste ē qd̄ generalis fruct' q̄
cōsequit' ad oia p̄dicta. **D**n sola h̄c cōsideratio
sufficiēs ē ad mitigandū aduersitates. **C**ōside
ratio. n. p̄mū inuuit v̄l flagelli. v̄t dicit **B**reg'.
Et tñ sciendū q̄ m̄sdana aduersitas directe or
dinat' ad p̄miū gl'e. sic ad p̄mū effectū. **V**nde
Esa. v. dz. **E**cce agricola expectat p̄ciosū fructū
fr̄e. patienter ferēs donec accipiat t̄panem **z**
serotinū. **E**zechiel p̄grin' **z** exul in caldea stās
in medio captiuozū vidit celos āptos. **z** habu
it multas visiones. ad inuēdū q̄ q̄ ouerlant'
in mūdo v̄t p̄grini mūdo despecti **z** oppressi. di
uinis cōsolatiōib; replent' **E**zech. i. **E**t **S**tepha
nus int' p̄secutiōes **z** ictus lapidū vidit celos
āptos. **A**d h̄c potest induci illud. **L**ū. vii. **H**i
asserūt fructū in patientia. **O**bi notantur tria
preparatio fructificabilis. ibi. s. signati per bo
nam terram. **I**n quo concurrunt quattuoz. scz
q̄ terra cordis non sit per curiositatem quasi a
viatoribus conculcata. **S**cōm q̄ sit spinis cu
piditatis purgata. **T**ertium q̄ sit a lapidibus
superbie liberata. et in humore humilitat' fun
data. **I**sta tria cōmuniter inducunt tristitiam
z impatientiam. **Q**uarto q̄ sit veritate scriptu
re seminata. **S**cōdo notat' lucratio delectabilis
ibi fructum afferit. **E**t de fructib; qui delectāt
habes hic supra. **T**ertio notatur. exercitatio cō
mendabilis ibi in patientia. **Q**uid sit patientia
z de laudibus eius et inductiuis. habes supra
in. c. isto per totum.

De perseverantia quid sit **z** circa que confi
stat. et de eius effectibus. **Capitulum. viii.**

Ultimo restat videre
de v̄tute p̄seuerantie. **C**irca quam tria
m̄ consideremus. **P**rio quid sit **z** circa
q̄d existat. **S**cōdo d̄ ei' extremis malitjs. s. mol

Capitulum Octauum

litie et primatia. **Tertio** de eius effectibus. **Ad** videndum autem quod sit perseverantia et circa quod consistat, videndum est quomodo ad virtutem fortitudinis pertineat. **Ex** hoc enim apparebit non solum eius materia, sed etiam aliarum virtutum que fortitudini annectuntur. **Est** ergo sciendum quod fortitudo est virtus principalis respectu omnium virtutum respicientium aliquid arduum, et in quibus est difficile firmis persistere. **Primo** quod de ratione est, quod ad virtutem principalem pertinet generale modum constituturum circa aliquam materiam, et in illa attendere quod est difficile nimium et maxime arduum. **Hoc** enim ad principalitatem virtutis pertinet. **Secundo** autem generalis que constituit fortitudo est firmis persistere in his que difficultatem habent. **Quarto** ergo difficilius est in aliquid arduum se habere, tanto principalior est virtus, que circa illud firmitate preterit. **Difficilius** est autem firmis se habere periculis mortis in quibus confirmat animam fortitudo, quam in maris bonis superandis vel adipiscendis, in quibus firmat animam magnanimitas, vel in maris superantibus expensendis, in quibus firmat animam magnificencia, vel in sufferendo equanimiter aliena mala tristitia mentem in quibus firmat animam patientia, vel inconstanti permanencia actu virtuosorum ubi confirmat animam perseverantia. **Primo** firmare animam circa pericula mortis est dispensium persone. **In** alijs autem potest esse dispensium honorum temporalium aut delectationis animi vel quietis. **Et** apparet quod fortitudo est principalis in materia arduorum et difficillimorum, cui ille quatuor annectuntur sic secundarie principali. **Conueniunt** enim cum ea in materia quod omnes tendunt in aliquid arduum. **Sed** recedunt ab ea in hoc quod illud arduum que tendit fortitudo est omnium arduorum difficillimum. **Et** hec duo requiruntur ad hoc quod aliquid virtutis iungatur alicui principali, scilicet conuenientia in materia, et excessus super eam quantum ad eius maximum. **Ex** predictis ergo apparet quod virtutis perseverantie de qua ad prius est sermo, fortitudini adiungitur tanquam secundaria principali, utpote animam firmans ne timore fatigationis lares ex diuturnitate boni operis. **Et** hec est quedam difficultas in sustinendo, merito tamen ea que sunt pericula mortis. **Primo** quedam diffinitio magis ad hoc de perseverantia trahitur. **Perseuerantia** est permanencia in bono diuturnali et finali. **Tullius** vero in rhetorica sic eam describit. **Perseuerantia** est circa bene considerata stabilis et perpetua mansio. **Ad** insinuationem virtutis perseverantie, angelus precepit Lotum egrediendi de terra sodomorum, quod non respiceret post tergum, cum dominus fecit viros eius, que idcirco visa est in statu salis. **Gen. ix.** **In** hoc insinuat dominus, quod incipien bonum opus non est desistendum ab eo pro contrarium actum, quod sicut ipse dicit in euangelio. **Nemo** mitens manum ad aratrum et respiciens retro, aptus est regno dei. **Luc. ix.**

Extrema perseverantia .§. I.

trie sunt duo, unum scilicet firmis defectum, et de mollicies, aliud scilicet firmis excessum, et de primacia. **Mollis** deus a muliebritate et sic perseverantia in hoc consistit, quod non

recedit a bono propter diuturnam perfectionem difficiliorem et arduorem, ita mollis deus que de facili recedit a bono propter aliqua difficilia que sustinere non potest. **Primo** deus molle quod facile cedit tangenti, non autem iudicatur molle quod cedit fortiter impellenti. **Primo** valde stabilia cedunt a maximis impellentibus, ut rursus res a machinis, nec tamen dicuntur molles. **Sicut** si quis deficiat a multis impellentibus, ut sunt pericula mortis, non deus mollis, sed timidus, sed mollis deus que circa quedam alia non tamen difficilia causantia aut fatigantia, vel tristitia propter diuturnitatem temporis recedit a bono opere. **Mollis** fuit populus israel quando in deserto fatigatus ex itinere cepit murmurare. **Sicut** tamen reuersis exploratoribus terre promissionis volebant reuerti in egyptum, audita relatione eorum. **Sed** non fuit mollis Josue et caleph firmi permanentes. **Perseuerans** autem dicitur qui in propria sententia permanet plusquam oportet. **Unde** perseuerans valde tenax deus que vult se tenere firmiter in omnibus que concipit. **Et** nascitur secundum Gregorium in moralibus, scilicet virtuosus, ex inani gloria. **Hec** est autem differentia, inter angelum et hominem, quia angelus cum apprehendit intellectu aliquam rem subito intelligit eam sine discursu rationis, cum omnibus eius proprietatibus, et sic etiam voluntate immobiliter adheret, cui pro amorem adheret. **Homo** enim cum sit rationalis non intelligit nisi per discursum rationis, et tunc noto ad ignotum procedit, et quod ei aliquid videtur demonstratio, apparet ei aliter dialectica, phantasia, vel sophistica. **Et** quod apprehensiuue tendit appetitia, id est etiam voluntas non adheret apprehensio immobilis, sed variabilis. **Perseuerans** ergo ad hominem si se in eodem proposito permanere, quod se est sequi naturam angelum non hominis, quod est presumptuosum. **Primo** grege, xxi. q. iij. **Diffinitio** incauta laudabilis solueda est nec est peruariatio, sed temeritas emendatio. **Exemplum** plura. **Isabel** scilicet Joab cursor velocissimus, quod peritiam voluit perseque abner, nec suasionibus eius voluit desistere, occisus est ab eo. **Reg. ii.**

Tertio loco agendum .§. II.

est de effectibus perseverantie, que sunt quatuor, scilicet, n. sola operata iperrare. **In**sueta in natura mutata. **Acquisita** confirmare, et virtutes omnes in bono confirmare. **Primo** enim operata iperrat, **Perseuerantia**, n. facit rationem esse continentem et diuturnam. **Hec** autem continentia siue diuturnitas intelligenda est que statuta temporibus et locis se oportet, vel alijs bonis operibus insistat, vel saltem desiderium bene operandi continet. **Continua** autem oratio exclusa quicquid temporis intervallo non est possibilis, tamen quod omnia alijs multis intendit, tamen etiam quod homo propter corporis fragilitatem et nature corruptionem non potest tantam mentis intentionem habere. **Ite** non est utilis tanta orationis assiduitas. **Primo** quantitas uniuscuiusque rei debet esse proportionata fini ad quem est, sic tanta debet esse quantitas medicine quam requirit sanitas inducenda, finis autem orationis est excitatio humani desiderii in deum, debet ergo esse

Titulus Quartus

tanta orōnis pluritas. q̄tū ē vtile ad exercitādus
feruorē d̄siderij. Cū hō hāc mēsurā excedit. ita
q̄ sine tedio durare nō possit. nō vltra oīno p̄
tendēda ē. vñ Aug^o ad pbā. Dicit̄ fr̄es in egypto
crebras q̄dē orōnes h̄re. s̄ eas breuissimas
7 rapti q̄dāmo iaculatas. ne illa vigilāt eiecta
q̄ orāti plimū ē n̄c̄ria. p̄ p̄ductōres moras eua
nescat. atq̄ elect̄ intentio. Sic p̄ hoc etiā ip̄i sa
tis oñdunt hāc intentionē. sic nō eē obfūdaz
si p̄durare nō p̄t. sic si p̄durauerit nō cito esse
rapendā. Piero. de instātia orōnis sic ait. Im
portuna in euāgelio m̄lier tandē meruit audiri
sc̄z chananea clauso ostio cū seris h̄ media no
cte ab amico amicus panes accepit 7c. d̄ pe. di.
i. Exēplū etiā de aplis q̄. vt d̄ Act. i. erāt p̄seue
rantes in orōne 7 sic acceperūt sp̄m̄sc̄m copio
se. Sc̄do p̄seuerātia insueta in naturā 7 p̄ oñs
in delectationē cōmutat. Frequētia. n. opandi
habitiū v̄tū inducit s̄m p̄bm. ij. etb. dicētē. q̄
ex frequēter iusta opari seu agere sumus iusti
ac ex frequēter tpata facere tpari. Et sic de alijs
Habit^o autē ē q̄litas difficile mobilis sic dicit
p̄bs. Et iō s̄m Lullū ad modū natē ē rōm con
sentane^o. p̄t q̄d hō ad bona assuet^o 7 delectabi
liter 7 absq̄ difficultate opat. Dñ dicit Greg^o. i.
eplis. Subito p̄cedenti de vmbra ad solem. de
otio ad labrē. graue cernit eē q̄d incipit. s̄ post
q̄d s̄uescere cepit vsus. tollit difficultatē. iue
nit facile eē q̄d impossibile añ putauit. Si q̄s
ḡ vult eē v̄tiosus. necesse h̄z v̄tutes frequen
tare. Nam videm^o naturā cōtinue opando ex
modica nuce additione impceptibili magnam
arborē facere parūā materiā cōtinuate nase ope
rant̄ in maximū corp^o ex crescē. 7 aquā mollē p̄
seueranti p̄cussione sup durū lapidē cadēdo ca
uare. Hoc totū bonū efficit p̄seuerātia in actibz
moralibz. m̄lto efficacit^o q̄ natura in naturalibz
reby. Lecus a natiuitate a christo illūina
tus cū eū pri^o igraret. s̄ phariseos cōminantes
7 blasphemātes cōstant in cōfessione v̄tutū p̄seue
rauit Jo. ix. Exēplū de Nicolao sene incōtinen
tissimo. p̄ q̄ andreas p̄seuerās in orōne obtinu
it vt cōtineret. Tertio p̄seuerātia acq̄sita cōsuat
Frequent^o enī hō q̄ v̄tutes multas acq̄sinit. ex
corpe 7 negligētia eas p̄dit. Nā h̄z p̄ v̄tutē h̄z
beat q̄ sit bon^o. nō tñ h̄z q̄ semp in bono persi
stat. Ad h̄. n. requirit^o gratuitū dei cōnū cōsuantis
hōiem in bonū vsq̄ in finē vite. Cū. n. liberū ar
bitriū de se sp̄ sit cōuertibile. q̄d iu viuimus in
hac vita. vt dicit̄ ē s̄. nō dat ei p̄ habit^o v̄tutū
etiā infusariū. q̄ se. imobilit^o i bono statuatur. vñ
dic̄ Aug^o in li. de correptione 7 grā. q̄ p̄mo homi
ni datū ē. nō vt p̄seueraret. s̄ vt p̄seuerare pos
set. Et h̄ m̄lto magis verificat in statu nase cor
rupte. Et sic patz q̄ ad cōsuationē v̄tutū requirit^o
p̄seuerātia v̄tutū. q̄ negligētiā 7 torpore tollit
7 v̄tutes i opatiōe sp̄ v̄rescē fac. vñ dic̄ Aug^o

q̄ p̄seuerātia magnū cōnū dei ē. q̄ cesa dei cō
na cōsuant. Daniel p̄t crudele reg^o. Darij edi
ctum. trinā orōne quā añ dei faciebat. i. ter in
die nō dimisit. s̄ cōstant in his bonis q̄ agere cō
sueuerat. p̄seuerauit Dani. vt habet thob. viij. c.
Exēplū etiā de sara vxore thobie. Quarto p̄seue
rantia virtutis in bono cōsumat. s̄m enī aplm
.i. ad Cor. ix. Multi q̄dē in stadio currunt. sed
vñus accipit v̄tutū. q̄d de p̄seuerāte ē intelli
gendū. s̄m glo. Dñ dicit Greg^o. in moral. In
cassum bonū agit. si añ vite terminū deservat.
q̄ 7 frustra velocit^o currit. q̄ priusq̄ ad metā ve
nerit. desic. 7 de pe. di. ij. Multi bñ incipiūt 7c.
sequēti. Et Lri. dic̄. Colle p̄seuerātia. nec ob
sequiū mercedē h̄z. nec bñficiū grās. nec laudē
fortitudo. Demq̄ nō q̄ incipit. s̄ q̄ p̄seueraue
rit vsq̄ i finē b̄ salu^o erit. Est igit. vt dic̄ Bern.
singularis filia summi regis. virtutum finis et
cōsummatio. Et quia tñ bonū p̄ istā acquiritur
iō diabol^o multum ei insidiat. Dñ dic̄ Bern. in
eplis. Scias diabolū soli sp̄ p̄seuerātie insidia
ri. quā solā v̄tutē nouit corbari. Ergo stude p̄se
uerantie qui sola coronatur. Et signauit v̄tutē
Bern. ij. loquens ad serpentem. Et tu quidez in
fidialeris calcaneo eius. Per calcaneum nāq̄
intelligitur extrema pars vite. cui diabol^o mul
tum insidiat. sed contra eius insidias perse
uerantia eius caput conterit. Complementū
ergo et cōseruatio. operum nostrorum est perse
uerantia. In lege iubetur in omni sacrificio
cauda offerri Leuit. ij. Et Jacob filio suo io
seph tunicam fecit vsq̄ ad talos. totum corp^o
tegentē. Bern. xxxvj. Et nota q̄ perseuerantia ē
virtus specialis. put importat propositum persi
stendi in bono. nec desicendi propter aduersa
villo tempore. s̄ put importat ipsam actualē
continuationem in bonis operibus vsq̄ in fi
nem vite. non pertinet hoc ad virtutē speciales.
Et de hac dicit Aug^o. de pe. dist. iij. Si ex bono
Cur hoc vt homo finiat hanc vitam anteq̄ ex
bono mutetur in malū cur autem illud alijs to
net alijs nō tōnet. igrat. Id tñ cōnū dei eē i bo
no p̄seuerantiā s̄m scripturas fateant nobiscū
Et cur alijs def alijs nō def. sine murmure ad
uersus deū dignent^o ignorare nobiscū.

**Titulus quartus de tem
perantia.** // Quid sit temperantia. 7 circa quā mate
riam v̄satur.

Capitulum primum.

Post hoc agendus est
de temperantia. De qua quattuor vi
tenda sūt. Et primo quid sit. 7 circa
quā materiā v̄satur. Sc̄do de p̄tibus ei^o integra
libus. s̄. verecūdia 7 honestate. Tertio de p̄tibus
subiectiuis. s̄. abstinentia. sobrietate. et castita